

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 20.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

20 ΜΑΡΤΙΟΥ 1894

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Μετά τοσάυτας περιπετειάς τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς, διακωμωδησάσας τὸ κοινὸν σύστημα καὶ ἀποστερησάσας τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους μεγάλου μέρους τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ βάρύτητος, ἦν αὐτὴ αὕτη ἢ ἐν τῇ βουλευτικῇ αἰθούσῃ ἐμφάνισις ἐπιβάλλει τοῖς ἐννοοῦσι τὴν πρέπουσαν ἐκτίμησιν τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν, ἢ τακτικὴ σύνοδος τῆς Βουλῆς ταύτης ἔληξε, καταναλώσασα εἰς μάτην τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς νέας δημιουργήσασα ἀφορμὰς μεταστάσεων ἐκ τῆς κυβερνητικῆς εἰς τὴν τῆς ἀντιπολιτεύσεως πτέρυγα, οὐδὲν ἀπολύτως θεσπίσασα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ κυριωτέρου προϊόντος τῆς χώρας, καταλήξασα δὲ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ σὺν αὐτῇ εἰς τὴν πρὸς τὸ παρὸν διατήρησιν τοῦ κ. Τρικούπην. — Ἡ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν ὅμως τοῦ προϋπολογισμοῦ νεκρωθεῖσα κωλυσιεργικὴ τάσις τοῖς ἀντιπολιτεύσεως, ἐκ νέου ἐνεφανίσθη, εὐθύς ὡς ἐζητήθη ἢ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ὑποβολῇ ἄλλων τινῶν νομοσχεδίων, καίπερ τοπικὸν μόνον παρουσιαζόντων τὸ ἐνδιαφέρον. — Ἄξισημειώτος ὅμως εἶναι διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο στάδιον τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐργασίας πρὸς τὴν τῶν ἐσωτερικῶν διαρρυθμίσεων καὶ νέα γήτρα τοῦ κ. Τρικούπην, ὅστις, εἰς ἀπάντησιν πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἀθηναϊκοῦ δήμου, ἐξαιτησάμενος τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ πρὸςδιάσσωσιν τοῦ δήμου καὶ ἀπὸ ἄλλων μὲν δυσχερειῶν, ἰδίᾳ ὅμως ἀπὸ τῆς καταδυθίδεως αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ βάθη τοῦ πραγματικοῦ σκότους, ἐνόμισε καλὸν νὰ συμπληρώσῃ τό: «Δυστυχῶς ἐπτοχεύσαμεν», συμβουλευὼν τοῖς δημόταις νὰ κηρύξωσι καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ μέρει τὴν πτώχευσιν: «Κάμετε», εἶπεν «ὄ, τι ἔκαμε καὶ ἡ κυβερνήσις». — Ὑπὸ ἑτέραν ὅμως ἐπο-

ψιν ἢ ἀνδρική πολιτεία τοῦ ὑπουργείου Τρικούπην φαίνεται μᾶλλον δεδικαιολογημένη· μετὰ τὴν ἐτυμνηγορίαν τοῦλάχιστον τοῦ γερμανοῦ διαιτητοῦ Σβαίριγ, ἀποδόντος ἐν τῷ ζητήματι τοῦ διηροδρόμου Πειραιῶς - Λαρίσσης τὸ δίκαιον τῇ ἑλληνικῇ κυβερνήσει, ἐν ἣ βεβαίως περιπτώσει τὸ δίκαιον τοῦτο δὲν περιβάλλεται ὑπὸ περιορισμῶν, οἷων ἐμνήσθη ὁ ἐν Ἀθήναις ἀνταποκριτὴς τοῦ Λονδινείου Χρονοῦ, ἢ πολιτεία τῆς ἑλλ. κυβερνήσεως, ἀναλαμβάνουσης τὴν συνέχευσιν καὶ συνέλεξιν τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου διὰ τὴν χώραν ἔργου μετὰ τὴν ἥκιστα εὐλογον ἐγκατάλειψιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἐταιρίας δὲν δύναται πρὸς νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς βία καὶ αὐθαίρετος.

Ἡ ἀσθένεια τοῦ κ. Γίερς ἀφ' ἐνός καὶ τοῦ στρατηγοῦ Γούρκου ἀφ' ἑτέρου ἠνάγκασε τοὺς ἐν Ρωσίᾳ νὰ προνοήσωσι περὶ τῶν οὕτως ἢ ἄλλως ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς εἰς ἐξακολούθησιν τοῦ τε ἔργου τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως καὶ τῆς ἐξυπηρετήσεως τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς χώρας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς φιλειθνηρικῆς τροχιάς, ἣν ἔταξεν αὐτῇ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις συνετοῦ μονάρχου ὁ κ. Γίερς. — Καὶ ὁ μὲν ἐν Βιέννῃ πρεσβευτὴς κ. Λομπάνωφ, παρίσταται ὡς προοριζόμενος ὑπὸ τοῦ Τσάρου νὰ ἐρμηνεύῃ τοῦ λοιποῦ τοῖς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸν φιλειθνηρικὸν σκοπὸν τῆς ἐξωτερικῆς ρωσικῆς πολιτικῆς, ταῦτοχρόνος δὲ ὁ ῥώσος αὐτοκράτωρ δὲν φαίνεται διατεθειμένος νὰ στερηθῇ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ἀσθενούντος πεπειραμένου στρατηγοῦ, οὕτινος ἀναπληρωτὴν μόνον ὤρισεν. — Ἐν τῷ μεταξύ ἐξακολουθεῖ ἡ πυρετώδης πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ στόλου ἐνεργεια διὰ ναυπηγήσεως νέων πολεμικῶν, ἢ ἐντὸς μικροῦ ταχέια αἰήσις τῶν ὁποίων σπουδαίαν θὰ ἐξασκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀποφάσεων.

Ὁ τοῦ Κοσόβου θάνατος ἐν Τουρίνῳ διετάραξε τὴν ἐν ἰσυχίᾳ συνέλεξιν τοῦ ἔργου τοῦ οὐγγρικοῦ ὑπουργείου, ὅπερ ἀνάγεται εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν

ὑπεράνω τοῦ πυρῆνος μεγάλης τινός κηλίδος ἢ χρωμόσφαιρα φαίνεται τεταπεινωμένη.

Ἐπὶ τούτοις ὁ κ. Faye προβαίνει εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς φύσεως τῆς ἡλιακῆς φωτοσφαίρας, κυρίως τῆς ἀκτινοβολίας ὀργάνου, ἢν θεωρεῖ ἀποτελουμένην ἐκ μορίων στερεῆς (ἢ καὶ βρευστῆς) ὕλης, διότι τὰ ἀέρια καὶ οἱ ἀτμοί, τοσοῦτον ἀραιὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡλίου ὄντα, ἀποτελοῦσιν ἥκιστα ἀκτινοβόλα σώματα, ἐνῶ ἡ χρωμόσφαιρα, ὀλοσχερῶς ἀόρατος καὶ εἰς τὰς ἰσχυροτάτας τῶν διοπτρῶν, ὀλοσχερῶς ἐξ ἀερίων ἀποτελεῖται. Τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων περικαλυμμάτων τοῦ ἡλίου διαφορὰν ἐρμηνεύει ἀναγράφων τὸ γινώσκον πείραμα, καθ' ὃ ἡ ὥρα πλὴν θερμότητος φλόξ τοῦ ὑδρογόνου καιόμενου ἐν ρεύματι ὀξυγόνου ἀποβαίνει αἰθνης λαμπροτάτη, ριπτομένης ἐπ' αὐτῆς κόνεως ἀσδέστου ἢ μαγνησίας, στερεῶν ὀπλονότι σωμάτων μὴ ἐξαερουμένων, ἀλλ' ἀπλῶς διαπυρουμένων ἐν τῇ θερμοκρασίᾳ τῆς φλογός, παρατηρῶν ὅτι τὸ ἀέριον ἐν ᾧ αἰωροῦνται τὰ τῆς ἡλιακῆς φωτοσφαίρας νέφη εἶνε πολλῶ τοῦ ἀμιγῆος ὑδρογόνου τῆς χρωμοσφαίρας λαμπρότερον, διότι ἀποτελεῖται ἐκ τῶν παντοειδῶν ἀτμῶν τῶν χημικῶν τοῦ ἡλίου στοιχείων, ὧν ἕκαστον ἰδίαν κέκμηται ἀκτινοβολίαν. Ὁ κ. Faye θεωρεῖ τὰ ἐν τῷ ἀερώδει τούτῳ ὡκεανῷ πλέοντα ταῦτα νέφη ἀνάλογα πρὸς τὰς λεπτάς βελόνας τοῦ πάγου, αἵτινες συνιδῶσι τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν μαλακῶν (cirrus) εἰς ὑψίστα τῆς γήινης ἀτμοσφαίρας στρώματα αἰωρούμενα νέφη¹. Ἐπειδὴ δὲ ὁ στερεὸς οὗτος κοινωρτὸς ἔνεκα τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀκτινοβολίας καταψύχεται ταχέως καὶ σβέννυται, ἢ δὲ κατάψυξις καὶ συμπύκνωσις αὐτῆ καθίστησι τοῦτον βαρύτερον τοῦ περιβάλλοντος, καταπίπτει ὑπὸ μορφήν ἀδιαλείπτου βροχῆς πρὸς τὰ χαμηλότερα στρώματα, ἀναγεννώμενος ἀμέσως ἐκ τῆς ἀναβάσεως διαπύρων ἀερίων καὶ ἀτμῶν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας προερχομένων.

Ἴνα δὲ κατορθῶται ἡ διὰ κυκλοφορίας ἀναγέννησις τῶν δι' ἀκτινοβολίας καταψυχομένων νεφῶν, ἄτινα

1) Θεωροῦμεν καλὸν νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ σύστασις τῶν νεφῶν τούτων κατεδείχθη τὸ πρῶτον δι' αὐτοψίας κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Barral καὶ Bixio γενομένην κατὰ τὸ θερος τοῦ 1850 ἀεροστατικὴν ἀνάβασιν. Οἱ δύο οὗτοι ἀερονάυται διήλθον διὰ νέφους συνισταμένου ἐκ λεπτῶν βελονῶν πάγου, κατεχόντων δὲ γῆρον ἔχοντα πᾶχος 4 τοῦλάχιστον χιλιομέτρων.

Ἐπίσης σημειοῦμεθα ὅτι τὰ φαινόμενα τῶν ἄλων καὶ τῶν παρηλίων λαμβάνουσι χώραν ἐν μέσῳ τῶν μαλλῶν ἐκ τῆς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν ἐκ πάγου πρυσμάτων διχθλάσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ὅτι δὲ πλὴν τῆς ἀνωτέρω σημειωθείσης ἀεροστατικῆς ἀναβάσεως καὶ ἄλλαι ἐβεβαίωσαν τὴν ἐκ λεπτῶν ἐκ πάγου κρυστάλλων σύστασιν τῶν νεφῶν τούτων. Οὕτως οἱ Welsh καὶ Niklin, κατὰ τὴν ἀεροστατικὴν αὐτῶν ἀνάβασιν τῆς 5/17 αὐγούστου 1852, συνήντησαν εἰς ὕψος 3000 μέτρων γίονα ἀποτελουμένην ἐξ ἀστεροειδῶν κρυστάλλων, ἧτις κατὰ διαλείμματα ἔπесαν ἐπὶ τοῦ ἀεροστάτου αὐτῶν, οἱ δὲ Tissandier καὶ Man- gin εὐρέθησαν εἰς ὕψος 2000 μέτρων οἰονεὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραγωγῆς τῆς γήινης. Οὕτω πολλάκις, ἐνῶ ὁ οὐρανὸς κάτωθεν ὁρῶμενος φαίνεται ὀλοσχερῶς διαφανής, οἱ ἀερονάυται εὐρίσκουσι τοῦτον πεπληρωμένον λεπτοτάτων κρυστάλλων πάγου, οἵτινες τῆδε κάκεισι συμπυκνῶμενοι δίδουσι κατὰ πᾶσαν πιθανότητην γένεσιν εἰς τὰ διάφορα τῶν μαλλῶν εἶδη.

ἀποτελοῦσι τὸ φωτοβόλον ἡλιακὸν στρώμα, τὴν φωτόσφαιραν, δέον κατὰ τὸν κ. Faye νὰ μὴ περιοριζῆται αὕτη ἐν τοῖς κατ' ἐπιτολίην στρώμασιν, ὅπερ ὡς ἀποτέλεσμα θὰ εἶχε τὴν ταχυστάτην τοῦ ἡλίου ἀπόσδεσιν, ἀλλὰ νὰ συμμετέχη ταύτης σύμπασα ἡ ἡλιακὴ μᾶζα, οὕτω δὲ νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ διείδουσις τῆς βροχῆς ταύτης τῶν στερεῶν καὶ σχετικῶς ψυχρῶν ὕλικῶν μέχρι τοῦ ἐσωτάτου ἡλίου, ἐνθα τὰ ὕλικά ταῦτα νὰ θερμαίνωνται ἐκ νέου, νὰ ἐξαερῶνται, ν' ἀποσυντίθενται καὶ νὰ συνιδῶσιν οὕτω τὸ ἀνιὸν ρεῦμα τῶν ἀτμῶν, οἵτινες ἀνασχηματίζουσι τὴν φωτόσφαιραν. Πρὸς τοῦτο δὲ δέον: α^{ον} σύμπασα ἡ ἡλιακὴ μᾶζα ν' ἀποτελεῖται ἐξ ἀερώδους ὕλης β^{ον} ἡ ἐσωτερικὴ θερμοκρασία νὰ εἶνε ἀσυγκρίτως ἀνωτέρω τῆς τῶν ἐξωτερικῶν στρωμάτων· καὶ γ^{ον} δι' οἰουδῆτινος μέθου, ἢ ταπεινῆ τῆς φωτοσφαίρας θερμοκρασίας ν' ἀναγκάζη τοὺς ἀνιόντας ἀτμοὺς ἴνα, αἰθνιδίως συμπυκνῶμενοι, μεταβάλλωνται εἰς ἀκτινοβόλα νέφη κονιορτοῦ. Τῶν συνθηκῶν τούτων ὑπαρχουσῶν, λέγει ὁ κ. Faye, σύμπασα ἡ τοῦ ἡλίου μᾶζα θὰ συντελεῖ πρὸς ἀκτινοβολίαν, καὶ, ἐὰν τὸ ἐν τῇ φωτοσφαίρᾳ τελούμενον φαινόμενον τῆς συμπυκνώσεως εἶνε καθαρῶς χημικὴ δράσις, ἢ παραγωγὴ τῶν νεφῶν τούτων τελεσθῆσεται ὑπὸ τὰς αὐτὰς πάντοτε συνθήκας, ἀποτέλεσμα δὲ τούτου ἔσται τὸ σταθερὸν τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας.

Ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις γραμμαῖς διαγράφεται κεφαλαιωδῶς ἡ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἡλίου καὶ τῶν παρεμφερῶν αὐτῷ ἀπλανῶν θεωρία τοῦ κ. Faye, τοσοῦτω οὐσιωδῶς τῶν μέχρι τοῦδε διατυπωθειῶν διαφέρουσα. Τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῆς θεωρίας αὐτοῦ καὶ τὴν ἐξακριβῶσιν τῆς ὀρθότητος αὐτῆς στήριζει ἐπὶ βάσεων λίαν ἀσφαλῶν, ἐπὶ γεγονότων βεβαιουμένων εἴτε ἐν τοῖς χημικοῖς ἐργαστηρίοις εἴτε καὶ ἐπὶ τῆς γήινης ἀτμοσφαίρας εἰς περιστάσεις ἀναλόγους. Οὕτω τὴν μὲν θερμοκρασίαν τῆς φωτοσφαίρας ἐκτιμᾷ πολλῶ ἀνωτέρω τῆς τῆς τήξεως τῶν δυστήκτων μετάλλων, ἀφοῦ, ὡς παρατηρεῖ, ἔνια τούτων, οἷα ὁ σίδηνος, τὸ μαγνήσιον καὶ ἄλλα, εὐρίσκονται ἐν ταύτῃ διαρκῶς ἐν καταστάσει ἀτμῶν, τὴν δὲ θερμοκρασίαν τῶν βαθύτερων στρωμάτων ἐκτιμᾷ ἀσυγκρίτως ἀνωτέρω ἐκεῖνης. Ἀναχωρῶν δὲ ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς πείρας βεβαιουμένης ἀρχῆς, καθ' ἢν ἡ χημικὴ συγγένεια ἀναμφιβόλως ἐλλείπει κατὰ τὰς ὑψίστας ἐκεῖνας θερμοκρασίας, ὅτι κατὰ ταύτας τὰ σύνθετα σώματα χωρίζονται εἰς τὰ ἀπλά αὐτῶν στοιχεία καὶ ὅτι ταῦτα ἀπλῶς παράκεινται ἀλλήλων, ἐξάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐὰν μίγμα ἀπλῶν σωμάτων ἐπιδεκτικῶν συνθέσεως μετενεχθῆ εἰς ἥττον θερμὴν χώραν, οἷον ἐν τοῖς ἐξωτάτοις ὀρίοις τῆς ἡλιακῆς φωτοσφαίρας, ἢ σύνθεσις τελεσθῆσεται μετὰ παραγωγῆς ἀκτινοβόλου θερμότητος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ οὕτω σχηματισθὲν στερεὸν σῶμα ταχέως καταψύχεται, καταπίπτει ἐν εἰδει βροχῆς ἔνεκα τῆς πυκνότητος αὐτοῦ καὶ διέρχεται οὕτω στρώματα ἐπὶ μᾶλλον βαθύτερα καὶ ἐπομένως θερμότερα, μέχρις οὗ ἡ ὑψηλὴ ἐκεῖνων θερμοκρασία ἀποσυνθέσῃ τὸ σῶμα εἰς τὰ ἀρκετικά αὐτοῦ στοιχεία. Ἡ δὲ θερμοκρασία τῆς φωτοσφαίρας παραμένει σταθερὰ, διότι ἡ σύνθεσις τῶν στοιχείων ἐν τοῖς ὀρίοις τοῦ ἡλίου καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν πάντοτε πίεσιν τελεῖται πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν

θερμοκρασίαν, δίδουσα οὕτω γένεσιν εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν τῆς θερμότητος, μόνον δὲ καθ' ἴην περιπτώσιν ἢ κυκλοφορίᾳ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων ρευμάτων ἐπεβραδύνετο ἕνεκα τῆς αὐξοῦσης πυκνότητος τῶν διαμέσων αερίων. ἴτοι ἕνεκα τῆς προϊούσης συστολῆς, ἴτις βραδέως μὲν ἀλλ' ἀδιαλείπτως λαμβάνει χώραν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς καταψύξεως, ἢ ἀκτινοβολία τῆς φωτοσφαιρας δυνατὸν νὰ μεταβληθῇ.

Ἴδωμεν ἴδιον πῶς τὰ ἐπὶ τοῦ ἡλίου τελούμενα γεγονότα προσαρμόζονται πρὸς τὰς ιδέας τοῦ κ. Faye. Καὶ πρῶτον ἐξετάσωμεν μετ' αὐτοῦ τὸ μηχανικὸν ἀποτέλεσμα τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων τούτων ρευμάτων ἐπὶ τῆς ταχύτητος τῆς περιστροφῆς τῆς κατ' ἐπιπολὴν ἡλιακῆς ἐπιφανείας.

Ἐάν σύνολον τοιούτων ἀνιόντων ρευμάτων ὑφίσταται τῷ ὄντι, ὡς ἀποτέλεσμα ἀναγκαιῶς θὰ ἔχη τὴν ἐπιβραδύνσιν τῆς περιστροφῆς ταύτης, διότι τὰ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἀνιόντα ὑλικά κέκτνται ἐλάσσονα τὴν ταχύτητα, ἐνῶ ἀντιστρόφως τὰ κατιόντα ρεύματα, φέροντα μεθ' ἑαυτῶν τὴν ταχύτητα τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων, ταχύτητα μείζονα, ἐπιταχύνουσι τὴν περιστροφὴν τῶν ταπεινοτέρων, ἀποτέλεσμα δὲ τούτου δεόν νὰ εἶνε ὅτι ὁ ἡλιος δὲν θὰ στρέφηται ὡς συμπαγὲς σῶμα μετὰ τῆς αὐτῆς καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ ταχύτητος, ἀλλὰ μετὰ ταχυτήτων κατὰ τόπους διαφόρων. Καὶ λοιπὸν τὰ πράγματα οὕτως ἔχουσιν. Ἡ παρατήρησις ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐκάστη τῶν ζωνῶν τῆς κατ' ἐπιπολὴν ἡλιακῆς ἐπιφανείας κέκτνται ἰδίαν ταχύτητα περιστροφῆς, ἐλαττωμένην ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ ἡμερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους, συφωδὰ τῷ ὑπὸ τοῦ κ. Faye διατυπωθέντι μαθηματικῷ νόμῳ, καθ' ὃν ἡ ταχύτης τῆς περιστροφῆς σημείου τινὸς τῆς ἡλιακῆς ἐπιφανείας ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἡμιτόνου τοῦ ἡλιοκεντρικοῦ αὐτοῦ πλάτους¹. Οὕτως ἐπὶ μὲν τοῦ ἡλιακοῦ ἡμερινοῦ ἢ περιστροφῆς τελεῖται ἐντὸς 25 ἡμερῶν, εἰς πλάτος 45^ο ἐντὸς 27 ἡμερῶν, ἐπὶ δὲ τῶν πόλων ἐντὸς 31 ἡμερῶν.

Μεταδῶμεν ἴδιον εἰς τὴν ἐρμυνείαν τῶν λοιπῶν ἡλιακῶν φαινομένων, ἅτινα ἀνωτέρω ἀνεγράψαμεν, ἴτοι τῶν κηλίδων, πόρων, δάιδων καὶ προχοῶν.

Ἐκ τῆς βεβαιώσεως ὅτι τὴν ἡλιακὴν φωτόσφαιραν διατρέχουσι παράλληλα τῷ ἡμερινοῦ ρεύματα καὶ ὅτι αἱ γωνιώδεις αὐτῶν ταχύτητες βαίνουσιν ἐλαττούμεναι ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ ἡμερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους, συνάγεται ὅτι ἀναποφεύκτως ἐμφανίζονται ἐν αὐτῇ φαινόμενα περιδινήσεως, στρόβιλοι προσόμοιοι τοῖς σχηματιζομένοις ἐν ποταμῷ, ἐν ᾧ τοιαῦται ἀνισότητες γωνιωδῶν ταχυτήτων συναντῶσιν ἀλλήλας μεταξὺ τῶν παραλλήλων τῷ ρεύματι ρευστῶν ναμάτων, ἢ τοῖς σχηματιζομένοις ὑπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ῥιπτομένου ἐφαπτομένως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν παρεῖαν ἀγγείου φέροντος εἰς τὸ μέσον τοῦ πυθμένος ὀπὴν, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ ἐκρέει. Οἱ στρόβιλοι οὗτοι τοῦ ὕδατος ἔχουσι σχῆμα κωνοειδές, τὰ δὲ εἰς

ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἄνω χεῖλους αὐτῶν ἐρχόμενα ἀντικείμενα περιδινούνται μετὰ τῶν μορίων τοῦ ὕδατος καὶ κατέρχονται εἰς τὸ βάθος τῆς κενῆς κωνοειδοῦς δίνης. Ὅμοίους τούτοις στρόβιλους, ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρων διαστάσεων, ἀνευρίσκουμεν σχηματιζομένους ἐν τῇ ἡμετέρα ἀτμοσφαιρᾷ ἐκ τῆς ἀνίσου ταχύτητος τῶν ἀληθῶς αερίων ποταμῶν, οἵτινες ἀπαντῶσιν εἰς τὰ διάφορα τῆς ἀτμοσφαιρας ὕψη. Οἱ οὕτω σχηματιζόμενοι στρόβιλοι κατέρχονται καθέτως πρὸς τὸ ἔδαφος, διὰ μέσου τῶν ἡγεμούντων τοῦ αέρος στρωμάτων, ἀκολουθοῦντες σὺνάμα τὸ συντηροῦν αὐτοὺς ἀνώτερον ρεῦμα. Τότε δὲ φαίνονται κατερχόμενοι τῶν νεφελῶν οἱ στρόβιλοι οὗτοι (Tombes), αἱ φρικώδεις αὐταὶ θύελλαι, αἱ τοσαύτας προσξενούσαι καταστροφῆς, ὅτε μὲν μικροί, ὀλίγον διαρκοῦντες, οἱ σί φωνες, ὅτε δὲ μεγάλων διαστάσεων, διαρκοῦντες συχνάκις ἐπὶ ἑβδομάδας ὅλας, διατρέχοντες τὰς ἡπείρους καὶ τὰς θαλάσσας μετὰ τῆς ταχύτητος ὀλοταχοῦς σιδηροδρομικῆς ἀμαξοστοιχίας, συνοδεύμενοι ὑπὸ τρικυμιῶν καὶ καταιγίδων, οἱ τ ε φ ὼ ν ε ς.

Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ τῆς ἀνισότητος τῶν ταχυτήτων τῶν παραλλήλων τῆς ἡλιακῆς φωτοσφαιρας ρευμάτων βεβαίως οὔσης, ἀδύνατον κατὰ τὸν κ. Faye νὰ μὴ σχηματίζονται καὶ ἐν ταύτῃ μεγάλαι ἢ μικροὶ στρόβιλοι. Καὶ οἱ μὲν μικροὶ εἶνε οἱ πόροι, οἱ δὲ μεγάλοι αἱ κηλίδες. Ἐν τοῖς πρώτοις ἀνευρίσκονται οἱ χαρακτῆρες τῶν στρόμβων, ἐν τοῖς δευτέροις οἱ τῶν τυφῶνων. Ἐν τῷ εὐρεῖ αὐτῶν στομίῳ παραφέρουσι τὸ ψυχρὸν τῆς χρωμοσφαιρας ὑδρογόνον καὶ παράγουσιν ἐπὶ τοῦ καθέτου αὐτῶν δρόμου σημαντικὴν τῆς θερμοκρασίας κατάπτωσιν καὶ σχετικὴν σκερότητα, ὀφειλομένην εἰς τὸ σκερὸν τοῦ καταυμένου ψυχροῦ ὑδρογόνου. Ἡ ὑποκίασις ἀποτελεῖ φαινόμενον κατὰ τὸ πλεῖστον ὀπτικόν, δεόν δὲ ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸ μείζον πάχος τοῦ ὑδρογόνου τῆς χρωμοσφαιρας, δι' οὗ φαίνονται τὰ εἰς τὰ χεῖλη τοῦ στρόβιλου διὰ συμπεκνώσεως τῶν ρευμάτων τῶν ἀτμῶν σχηματιζόμενα λαμπρὰ νέφη. Κατωτέρω ὁ ἡλιακὸς στρόβιλος στενοῦται ἐν σχήματι χοάνης, ὡς καὶ οἱ ἡμέτεροι, οὕτω δὲ, τῶν δυναμένων νὰ συμπυκνωθῶσιν ἀνιόντων ρευμάτων ἀτμῶν πλαγίως ῥιπτομένων καὶ μὴ δυναμένων διὰ τοῦτο νὰ φράττωσι τὸ ἐν τοῖς διαπύροις αὐτῶν νέφει χάσμα, τὸ στενὸν τῆς χοάνης μέρος προβάλλεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὑποκιάσεως ὡς πλατεῖα, κυκλική, μέλαινα κηλὶς.

Οὕτως ἅπαντες οἱ χαρακτῆρες τῶν γινῶν στρόβιλων ἀνευρίσκονται ἐν ταῖς ἡλιακαῖς κηλίδιν. Ὡς ἐκεῖνοι, οὕτω καὶ αὐταὶ παρουσιάζονται ὑπὸ πάσας τὰς δυνατὰς διαστάσεις, ἀπὸ τῶν ἀνεπαισθῆτων πόρων μέχρι τῶν κηλίδων, ἐν αἷς ὀλόκληρος ἢ ἡμετέρα γῆ ἀκωλύτως θὰ εἰσέδενεν. Ὡς ἐκεῖνοι, οὕτω καὶ αὐταὶ ἀκολουθοῦσι τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν ᾧ ἐγεννήθησαν ρεύματος· αὐξάνουσι καὶ ἐκτείνονται μέχρις οὗ ἀναγκασθῶσι ν' ἀποσυντεθῶσιν, ὡς τοῦτο συμβαίνει συχνάκις εἰς τοὺς αερίους ἡμῶν στρόβιλους, οἵτινες τεμνόμενοι δίδουσι γένεσιν εἰς ἐτέρους, εἰς σιφῶνας τελείους καὶ ἀνεξαρτήτους ἀλλήλων, ὅταν ἢ ἀρκτικὴ δὶνὴ διχοτομηθῇ ἢ ὀπωσθήποτε διαιρεθῇ εἰς τμήματα ἴδια στρόβιλιζόμενα, μεταξὺ δὲ τῶν τμημάτων τού-

1) Ὁ νόμος οὗτος, ἐν ὃ κ. Faye διετύπωσεν ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ἐπταετῶν παρατηρήσεων τοῦ Carrington παρίσταται ὅπῃ τῆς ἐξισώσεως: $\omega = 862' - 186' \lambda$, ἐν ᾗ ω εἶνε ἡ ἡμερησία γωνιώδης ταχύτης σημείου τινὸς τῆς φωτοσφαιρας, λ δὲ τὸ ἡλιοκεντρικὸν πλάτος τοῦ σημείου ἐκεῖνου.

των διεσδύσων ἀνιόντες τινές ἀτμοί, πρότερον ὑπὸ τοῦ στρόβιλου πλαγίως ῥιπτόμενοι, καὶ κατορθώσων νὰ ὑψωθῶσι μέχρι τῆς φωτοσφαιρας, ἐν ἣ ἀναφαίνονται ὡς στενή ἐν τῷ μέσῳ τῆς κηλίδος ζωρῆς, διασπῶντες οὕτω καθ' ὀλοκληρίαν τὴν ἀρκτικήν ἐνιαίαν κηλίδα εἰς δύο ἢ πλείονας.

Ἀλλὰ μεταξύ τῶν ἡλιακῶν καὶ τῶν γήινων στρόβιλων οὐσιώδης ὑφίσταται διαφορά, ἐφ' ἧς ὁ κ. Faye στηρίζει τὴν ἐρμυνείαν τῶν δίδων καὶ τῶν ῥοδίνων προχοῶν, ἢ ἐξῆς: Ἐν τοῖς ἡμετέροις ποταμοῖς αἱ δῖναι φέρουσι πρὸς τὰ κάτω τὸ ὕδωρ τῆς ἐπιφανείας, ὅπου, σχεδὸν ἰσόπυκνος πρὸς τὸ τῶν χαμηλῶν στρωμάτων, οὐδεμίαν ἔχει πρὸς ἀνοδὸν τάσιν. Ἐπίσης ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ οἱ στρόβιλοι φέρουσι πρὸς τὰ κάτω ἀέρα τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων, ὅστις εἶνε μὲν ἀραιότερος τοῦ τῶν κατωτέρων, ἀλλὰ πυκνοῦται κατερχόμενος καὶ καθ' ἂν στιγμὴν ἐξέρχεται τῆς κορυφῆς τοῦ στρόμβου, μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἢ τῆς θαλάσσης δρασίν αὐτοῦ, εἶνε περίπου ἰσόπυκνος πρὸς τὸν περιβάλλοντα, ἐξαιρουμένης τῆς περιστάσεως τῶν ξηρῶν στρόβιλων, ἵτοι τῶν μὴ παραδουρόντων μεθ' ἑαυτῶν κρυστάλλους πάγου ἢ νεφελοειδῆς φυσαλίδας ἐν καταστάσει ὑπερτίξεως. Ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ ἡλίου τὰ φαινόμενα. Οἱ στρόβιλοι καταπίνουσιν ὑδρογόνον τῆς χρωμοσφαιρας, οὗτος δὲ εἶνε ὁ λόγος δι' ὃν ἡ χρωμοσφαῖρα εὐρίσκεται ἐπαίσθητῶς τεταπεινωμένη ὑπεράνω τῆς κηλίδος, ἀπαραλλάκτως ὅπως τεταπεινωμένη εἶνε καὶ ἡ ὑπερκυμένη τοῦ στομίου τῆς δίνης ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑδρογόνον εἶνε τὸ κουφότερον πάντων τῶν ἀερίων, δυνατὸν μὲν νὰ συμπιεσθῇ κατὰ τὴν εἰς τὰ βαθέα στρώματα καταναγκαστικὴν αὐτοῦ κάθοδον, οὐδὲν ἥττον ὅμως παραμένει κουφότερον τοῦ ὑπὸ μεταλλικῶν ἀτμῶν κεκορεσμένου περιβάλλοντος καὶ τείνει διὰ τοῦτο ν' ἀνυψωθῇ. Καὶ ἀνυψοῦται τῷ ὄντι περὶ

τὸν στρόβιλον ἀτάκτως, καὶ ἀνυψοῖ ἐν μέρει διερχόμενον τὴν φωτοσφαῖραν, δίδων οὕτω γένεσιν εἰς τὰς δίδας, καὶ διασχίζον δυνάμει τῆς κεκτημένης ταχύτητος καὶ τῆς ὑπερθερμάνσεως αὐτοῦ τὴν χρωμοσφαῖραν ἐκπνῶν ἐν τῷ σχεδὸν ἀπολύτῳ περὶ τὸν ἡλιον κενῷ, παράγον οὕτω τὰς ῥοδίνους προχοάς, αἵτινες σχηματίζονται πάντοτε περὶ τὰς μεγάλας κηλίδας, ἔνθα καὶ παρουσιάζονται ὑπὸ τὰς μᾶλλον ἐκπληκτικὰς διαστάσεις.

Καταστρέφοντες ἐνταῦθα τὸν περὶ τοῦ ἡλίου, κυρίας πηγῆς τῆς ἐπὶ τῆς γήινης ἐπιφανείας θερμότητος, λόγον, οὐδόλωσ ἀπὸ σκοποῦ νομιζόμεν, χάριν αὐτῆς ταύτης τῆς ἐρμυνείας τῶν τυφάνων, ἢν ἐπ' ἐσχάτων ἐμὸσφῶσεν ὁ κ. Faye, νὰ ψιλοξενήσωμεν τὴν περίληψιν τῆς περὶ ἡλίου μελέτης τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ, διότι διὰ τούτου καὶ ἕτερον, ἐν παρόδῳ ἴσως, πληροῦται παρ' ἡμῖν κενόν, τὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς σήμερον κρατούσης θεωρίας πρὸς ἐρμυνείαν τῶν ἀνωτέρω ἐν γενικαῖς γραμμαῖς διαγραφθέντων φοβερῶν ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτῶν φυσικῶν τούτων φαινομένων. Ἡ περίληψις αὕτη ἔχει ἐπὶ λέξει ὅδε:

Ἐν κηφαλαίῳ, ὁ ἡλιος εἶνε πελωρία θερμογόνος μηχανή, ὀργανωμένη ὥστε ν' ἀκτινοβολῇ πρὸς ἀπάσας τὰς χώρας τοῦ διαστήματος ἀδιαφόρως ὑπερμεγεθῆς ταμίευμα θερμότητος μετὰ θαυμασίας μονιμότητος καὶ διαρκείας.

Ἡ ἐστία ἀποτελεῖται ἐξ αὐτῆς τῆς μάζης τοῦ ἄστρου, προικισθείσης ἀπὸ τῆς γενέσεως αὐτοῦ δι' ὑπερβαλλούσης ποιότητος θερμότητος, ἢν ἡ προϊούσα ὀλοκλήρου τῆς μάζης συστολὴ ἐξακολουθεῖ συντηροῦσα. Πηγὴ τοῦ ψύχους εἶνε τὸ οὐράγιον διάστημα, ὅπερ δὲν δέχεται ἢ τὴν τῶν λοιπῶν ἀστέρων ἀκτινοβολίαν, ζίαν ἐξησθενημένην ἐκ τῆς μεταξύ τῶν ἡλίων ὑπερμεγέθους ἀποστάσεως. Ὁ συμποι-

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Σήμερον τρίτην κυριακὴν τῶν νηστειῶν, ἣ Ἐκκλησία καθιέρωσε τὴν προσκίνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ Σταυροῦ, τοῦ ὁρατοῦ συμβόλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐξ οὗ ὁ Χριστὸς ἐπ' αὐτοῦ καθηλωθεὶς τὴν λύτρωσιν πάντων εὐαγγελίσαστο, θανάτῳ θανάτου πατήσας. Τὸ ἔμβλημα τοῦ θανάτου τῶς ἕνεκα τῆς δ' αὐτοῦ ἐκτελουμένης ἐσχάτης ποινῆς τοῖς ἁμαρτήσασιν κατὰ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους καθίσταται τὸ σῶμα τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου καθόλου, τὸ χροῖς εὐαγγέλιον ἀπ' οὗ οἱ ὑπέρτατοι τῆς συγχωρήσεως λόγοι τοῦ υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ Θεοῦ ἀνέλκυσαν ἐν μυστηρίῳ διὰ μέσου τοῦ σκοτισμοῦ τοῦ ἡλίου ἑτέρου, ἡλίου λάμποντος, καὶ τοῦ σεισμοῦ τῆς γῆς, τῆς ἐπὶ τριάκοντα ἔτη τὴν ἐποικονίαν βασιλέα ὑποδεχμένης. Πιτυγιᾶ ἀληθῆς ὁ νόδος πρὸ τῶν συντελεσθέντων μεγάλων μυστηρίων διὰ τοῦ Σταυροῦ ἐπὶ τοῦ νεωτέρου Κανάτου. Τὸν σταυρὸν τοῦτον προσκυνῶντες, ἀναβοῶμεν σήμερον τῷ «Σῶσον, Κύ-

ριε, τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου» διότι «οὐκ ἔτι φλογίνῃ βρομαίᾳ φυλάττει τὴν πόλιν τῆς Ἐδέμ· αὐτῇ γὰρ ἐπῆλθε παράδοξος θέσις, τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ· θανάτου τὸ κέντρον, καὶ ἄδου τὸ νίκος ἐλήλκαται. Εἰσάγεσθε πάλιν εἰς τὸν Παράδεισον».

*
*

Ἀληθῶς ποιητὴς εἶνε τὸ εἰς τὸν Α. Σ. Βυζάντιον ἐλεγείον, ὅπερ ὁ ἔθνηκός ἡμῶν ποιητὴς κ. Ἀλ. Παράσχος ἀπήγγειλεν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῶ σὺν ἑτέρῳ εἰς τὸν ἀσίδιμον αὐτοῦ ἀδελφῶν Γεώργιον. Δύο ἔκλαυσεν ὑπάρξεις φίλας αὐτῷ, αἵτινες τὸν ἀγῶνα τὸν ἀληθῆ καὶ οὐχὶ τὸν ἐπιπόλαιον καὶ θερυβώδη τῶν γραμμάτων ἡγωνίσαντο, ὡς πεζογράφος ἐκείνος ἀναδειχθείς, ὡς ποιητὴς ὁ θρηνούμενος ἀδελφός. Οὐδένα τῶν νέων ἡμῶν ποιητῶν ἀδικούμεν, νομιζόμεν, λέγοντες ὅτι ὁ Ἀλ. Παράσχος εἶνε ἡ παλαίφατος ποιητικὴ δρῆς, ἥτις ὑπερηφάνως ἔτι ὑψοῦται ἐκπέμπουσα τοὺς γλυκυτάτους φθόγγους, ἀφρομένη εἰς αἰθέρας καὶ οὐχὶ ἔρπουσα εἰς χαμαλὰ ἐδάφη, ἅτινα πολλάκις ἔξουσι. Παρατιθέμενοι δ' ἀποστάματα τινα τοῦ εἰς τὸν ἀείμνηστον Βυζάντιον ἐλεγείου, σημειούμεθα ὅτι τὸ συναρπάζον καὶ ἀνακτερόν τοῦτο ποιητικὸν ἔργον ἐστὶ γεγραμμένον

κνωτής εἶνε ἡ φωτόσφαιρα, τὸ μέσον δὲ τῆς θυθμι-
σεως εἶνε τὸ φυσικῶς ἀμετάβλητον τῆς θερμοκρα-
σίας, καθ' ἣν τελοῦνται αἱ τε κημικαὶ συνθέσεις καὶ
οἱ χωρισμοί.

Ἡ κίνησις τῆς μηχανῆς ἀποτελεῖται ἐξ ἀνιόντων
καὶ κατιόντων ρευμάτων, ὧν τὰ μὲν παρασύρουσιν
ἀτμοὺς, τὰ δὲ οὐσίας στερεάς καὶ καταψυγείσας. Τὸ
μέσον τῆς ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν με-
ταφορᾶς τῆς θερμότητος εἶνε ἡ ὑπὸ τῶν στερεῶν ἢ
ὀξειδιωμένων τούτων οὐσιῶν ἀπὸ τῶν κεντρικῶν
στρωμάτων παραλαβὴ ποσοῦ τινος θερμότητος, ἣν
οἱ ἀτμοὶ αὐτῶν μεταφέρουσιν ὑψηλότερον ἐν τῇ φω-
τοσφαιρᾷ ἢ ἀναπαράγουσι διὰ συνθέσεως.

(Ἀκολουθεῖ).

H. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΑΜΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΣ.

(Εκ τῶν τοῦ La Chalotais).

Αἱ γνώσεις εἶνε ἀναγκαῖαι τῷ ἀνθρώπῳ· ἐάν ἔχῃ κα-
θήκοντα πρὸς ἐκπλήρωσιν συμφέρει νὰ γινώσκῃ αὐτά·
ἡ δὲ γνώσις αὕτη εἶνε ὠφελιμωτάτη πασῶν τῶν ἐπι-
στημῶν καὶ ἀγεί ἱκανῶς πρὸς τὸ τέμα τοῦ σταδίου,
ἐν ᾧ μορφοῦνται οἱ χρηστοὶ πολῖται. Ἡ ἀγνοία εἰς οὐ-
δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ βλάπτει εἰς πάντα. Ἀδύνατον εἶνε νὰ
γεννηθῇ φῶς ἐκ τοῦ σκότους, οὐδέποτε δὲ εἰς τὰ σκότη
βραδίξει τις καὶ δὲν ἀποπλανᾶται.

Ἄν οἱ ὑπέρημαχοι τῆς ἀμαθείας κηρύττουσιν ἀγνοίαν,
ὀδηγοῦσάν εἰς ἔμφορνα καὶ λογικὴν ἀμφιβολίαν, καὶ
περὶ μηδενὸς ἀποραιομένην, διότι συναισθάνεται ἔκυ-

τὴν, τότε ὀφείλουσι νὰ ὀνομάσωσιν αὐτὴν ἐπιστήμην
καὶ πράγματι, εἶνε ἐπιστήμη ἀληθεστάτη καὶ σοφόρα
ἐπαινετὴ τὸ δύνασθαι ἀμφιβάλλειν καὶ ἐκτιμᾶν τὴν
ἐαυτοῦ ἀδυναμίαν. Ἄλλ' ὀμιλῶ ἐνταῦθα περὶ τῆς κυ-
ρίως ἀμαθείας, ἣτις πάντοτε σχεδὸν εἶνε ὑπεροπτικὴ,
ἣτις ἀποφάνεται, ἐπιδοκιμάζει καὶ καταδικάζει με-
τ' ἴσου θράσους· καὶ λέγω ὅτι, ἂν συγκρίνη τις τὰ ὀλέθρια
ἀποτελέσματα αὐτῆς πρὸς τὴν κατὰ χροσιν τῶν ἐπιστι-
μῶν, πορίζεται τὸ αὐτὸ συμπέρασμα. Ἐκαστος ὁμολο-
γεῖ ὡς ἐγώ, ὅτι ἡ ἀγνοία εἰς πάντα βλάπτει, καὶ ἐκ-
στος ποθεῖ τὴν ἀποκατάστασιν ὠφελίμων σπουδῶν, ὅπως
ἐλαττωθῇ ὅσον ἐνεστὶν ἡ κατὰ χροσιν τῆς γνώσεως.

Οἱ ἀμαθέστατοι καὶ ἀγροικώτατοι τῶν αἰῶνων ἦσαν
καὶ μᾶλλον κκοποιοὶ καὶ μᾶλλον διεφθαρμένοι. Ἄφρατε
τὸν ἀνθρώπον ἀπολίτιστον, ἀμαθῆ καὶ ὡς εἰκὸς ἀντί-
σθητον πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, καὶ θὰ ἀποβῇ δειλός,
δαισιδαίμων, ἴσως δὲ καὶ ὠμός. Ἐάν μὴ διδαχθῇ τὸ
ἀγαθόν, κατ' ἀνάγκην θ' ἀσχοληθῇ περὶ τὸ κακόν. Τὸ
πνεῦμα καὶ ἡ καρδία δὲν δύνανται νὰ μένωσι κενά.

Ἄφρων ἐάντις πάντα τὰ περὶ ἀνωφελείας ἢ κινδύνου τῶν
ἐπιστημῶν παραδόξως λεχθέντα· ἀποχωρίσωμεν τὰ
πράγματα ἐν τῆς πιθανῆς αὐτῶν καταχρήσεως· διευ-
θύνωμεν τὰς σπουδὰς πρὸς μεγίστην δημοσίαν ὠφελίαν
καὶ ἕως οὗ μᾶθωμεν ἐάν ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία ὡς ἔχει,
ἐάν ὁ ἀνθρώπος ὡς δὲν ἔχει, δύνανται νὰ στερεθῶσιν
αὐτῶν, ἐργαζώμεθα ὅπως ἐντυπώσωμεν εἰς τὸ πνεῦμα
τῶν νέων τὰς γνώσεις, αἵτινες εἶνε ἀναγκαῖαι εἰς τὰ
διάφορα ἐπαγγέλματα, εἰς τὴν εὐτυχίαν αὐτῶν, εἰς
τὴν τῶν ἄλλων καὶ ἐπομένως εἰς τὸ γενικὸν τῆς κοινω-
νίας καλόν.

Ἐν γένει δυνάμεθα ἀφόβως νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν ἡ κα-
ταστάσει εὐρίσκεται ἡ Εὐρώπη, μηδὲν ἔχουσα δηλ.

οὐχὶ εἰς τὴν δημόδη, ὡς νοοῦσιν αὐτὴν, οἱ ὑπὲρ αὐτῆς δῆθεν
φωνασκοῦντες. Ἰδοὺ τινες στροφάι.

... Καὶ λέγουσι δρόμον τ' οὐρανὸν τὸ χαῖνον τοῦτο στόμα
πέτρην, ἣτις ὑψηλὰ τὴν σῆψιν ἀνεβάσει
καὶ μεταβάλλ' εἰς λεροῦβελμ, εἰς ἄγγελον τὸ πτόμα
Μ' ἔπη τοιαῦτα ἐαυτὴν μορὰ εἰλίτις χλευάζει!
Ἵποῖος δρόμος! Ὅταν τις ἐπάνω ἀναβαίη,
δὲν πρέπει νὰ ὑψώνεται, ἀλλὰ νὰ καταβαίη...
Αἶ, ὅ, τι πῶς ἐπεσον· αἶ' ὅτι κίπτει, κίπτει·
δὲν ἀνεγείρεται ποτὲ πᾶν ὅ, τι κάτω πίπτει
καὶ δὲν εὐρίσκεται ὁδὸς ἢ ἀτραπὸς κάμνισ,·
Ἵτις νὰ φέρ' εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὰ κτανᾶ πεδία.
Εἰς τ' οὐρανὸν! Πλὴν καὶ αὐτὸς τί εἶνε; λέξτε, λέξτε,
τοῦ ἀνεπάρκτου τόνομα, τῆς ἐπιστήμης ἕξις...
Οἴμοι! καιρὸς τὰ δρεῖρα ἐλλείδος τεθρηκίαις,
καιρὸς ἢ εἶφωρ ἐπαρδὸς θρητῆς ἀθαρασίας,
τὸ ἀνανδρον βανκάλισμα τοῦ ψεύδους νὰ σιγήσῃ
καιρὸς τὴν μοίραρ ἀνδρικῶς πᾶν ὄμμα ν' ἀτενίσῃ
καὶ μὲ ψυχρόν, ἀτάραχον νὰ θεωρῶμεν ὄμμα,
Ἵχι τὸν μάγον οὐρανόν, ἀλλὰ τῆς γῆς τὸ χῶμα.

*) Ἀνὰ κημοσιεύωμεν ἐκ τοῦ Ἰστοσεως Ἀθηναῖ.

Εἰς μάτην μὴ τὴν Ἰσοφραν ἀροῦμεθα μητέρα·
Ἵλλοίμορον· δὲν ἔχομεν τὸν οὐρανὸν πατέρα!
Ἵκόντις εἰς ἀτέρτατορ θὰ ἐαυτοτρέφῃ κόνιν·
δὲν ὀνομάζουσι πέτρην τὴν νεκρικὴν σινδόνην.
Ἵβλασφημῶ· παραφορὰ τὰ χεῖλη μοὶ ἀνοίγει·
Πλὴν πρὸ τοιαύτου μνήματος τίς τὴν φωνὴν του πρίγει;

Καὶ τ' ἀνοικτὸν μνήμεῖον του σιωπηλῶς μοὶ λέγει,
Δοῦλε πρὸ τοῦ Κερίου σου καὶ πρὸ τοῦ τάφου κλίβε,
πᾶν ὅ, τι κάτω ἔρχεται ἀπὸ τὸ θεῖον δῶμα
Ἵκόμη καὶ ὁ θάνατος, κ' ἐκεῖνος, δῶρον εἶναι ἰ
Οἴμοι, σιγῶ
Ἵμως εἰσέτι ἀφρονος δὲν μένει ἡ καρδία,
Ἵνοδς μοι ἐποτάσεται, ἀλλὰ οὐχὶ ἐκείνη

ἽΩ, ἀφρατε τῆς σκέψεως μακρὰν τὸ ἄλγος τρέχει
Ἵν ἔχῃ δίκαιον ὁ νοδς καὶ ἡ καρδία ἔχει.

Ἵλλ' ὀλόκληρον τὸ ποίημα εἶνε λαμπρόν, ὑψηλόν, ὠραῖον,
ὅστε μικροῦ δεῖν ἀντὶ ἀποσπασμάτων αὐτοῦ τοῦτο νὰ παραθέσω-
μεν, ἰδίχ τὰς στροφὰς ἐκείνας πρὸ τοῦ Πλάστου καὶ τὴν εἰκόνα
τοῦ θανάτου. Ἐκ τῶν τοιαύτων ποιημάτων ἐντυπώμεν, καί,

νά φοβήται ἐξ ἐπιδρομῶν, ὁ λαὸς ὁ μᾶλλον πεφωτισμένος θὰ γινώσκῃ νὰ ὑπερέχῃ πάντοτε τῶν ὑποδεεστέρων του· θὰ ὑπερβαίνει αὐτοὺς διὰ τῆς βιομηχανίας του, ἴσως δὲ καὶ θὰ ὑποδουλοῖ αὐτοὺς διὰ τῶν ὅπλων· ὅταν τὰ ἐπαγγέλματα καλλίτερον ἐκτελῶνται, αἱ ἐργασίαι καλλίτερον ἀσκῶνται, τὰ πνεύματα εἶνε κάλλιον καλλιεργημένα καὶ ἐμβριθέστερα, αἱ ἰδιωτικαὶ καὶ δημόσια ἐπιχειρήσεις ἀπὸ κοινοῦ γίνονται καὶ ἐκτελῶνται, τότε ἡ πειθαρχία ἐν παντὶ θὰ ᾔνε καλλιτέρα καὶ κάλλιον θὰ τηρῆται, ἡ ἐξωτερικὴ καὶ ἐσωτερικὴ διοίκησις θὰ ᾔνε σοφωτέρα καὶ οἱ καταχρήσεις θὰ ᾔνε ἐλάσσονες καὶ ταχύτερον θὰ περιστέλωνται.

Πρέπει νὰ ἐργαζώμεθα ἐπιμελῶς κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, διότι ἄλλως ἀποβάνομεν ἀνίκανοι εἰς τὸν ἐπιλοιπὸν βίον. Ἡ φύσις καθιστᾷ διαφόρους ἀναμφιβόλως τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ' ἡ ἀγωγή ἴσως ἐστὶ μᾶλλον διαφόρους. Ἡ εὐφυΐα εἶναι δῶρον τῆς φύσεως· ἀλλ' ἡ κυρίως εὐφυΐα ὀρθῶς κρινομένη μετέχει πολὺ καὶ τῆς ἐπικτητοῦ λεγομένης τέχνης καὶ ἐξέως. "Ἄν ἦτο δυνατόν ν' ἀναλύσωμεν τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Βοσσοῦέτου, τοῦ Κορηλίου, τοῦ Ρακίνα, τοῦ Λαφονταίν, ἀναμφηρίστως θὰ εὐρίσκομεν πλουσιώτατον μὲν ἔδαφος, τελειωθὲν δὲ διὰ μακρᾶς καὶ συνεχοῦς ἀσκήσεως· ἡ καλλιέργεια προσθέτει πάντοτε εἰς τὴν ἀγαθότητα καὶ γονιμότητα τῆς γῆς. Ἡ μελέτη μόνη ἄνευ εὐφυΐας μετρίου ἀνδρὸς ἀναδεικνύει· ἡ εὐφυΐα ἄνευ μελέτης οὐδέποτε ὑπερῶχος ἀνδρὸς γεννᾷ.

Ἡ ὑπόθεσις ὅτι τὰ πάντα ἐκ τῆς φύσεως καὶ ὅτι ἡ ἄσκησις καὶ ἡ μελέτη οὐδὲν προσθέτουσιν εἰς τὰ φυσικὰ χαρίσματα εἶνε ὀλέθριον ἄξιωμα ὑποθάλλον τὴν νοηρότητα τῶν δεξιῶν πνευμάτων καὶ αὐξάνον τὴν ἀτολίαν τῶν μετρίων. Ἐκ πείρας γνωρίζομεν ὅτι σχεδὸν

ἐθουσιῶμεν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν ἐπαναλαμβάνομεν, διότι τέλος πάντων, εἶνε ποιήματα.

Ἐν τῷ Βασιλικῷ θεάτρῳ Monnaie ἐν Βρυξέλλαις ἐδιδάχθη ὁ *Tristan*, δράμα εἰς πράξεις τρεῖς, ἔπη καὶ μέλος τοῦ Ριχάρδου Wagner. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ ποιητοῦ καὶ μελοποιῦ ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον κατὰ τὴν 10ην Ἰουνίου 1864 ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Μονάχου τῇ συμπράξει ἐξόχων ἐρμηνευτῶν, τοῦ ζεύγους τῶν Schnorr, δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς τῶν κρατίστων ἔργων τοῦ ποιητοῦ καὶ μελοποιῦ τοῦ Tannhauser καὶ τοῦ Lohengrin. Ἄλλὰ περὶ τούτου γενήσεται εἰδικώτερος λόγος ἐν τῇ προσεγγίσει Δραματικῇ Ἐπιθεωρήσει ἡμῶν.

Ἡ Ἐταιρεία τῶν συναυλιῶν τοῦ Ὁδείου προῦκειτο νὰ δώσῃ κατὰ τὰς συναυλίας αὐτῆς τῆς μεγάλης παρασκευῆς καὶ τοῦ μεγάλου σαββάτου τὸ ἀνέκδοτον *Requiem* τοῦ Ch. Gounod, τὸ ἔργον, ὑπερ ὅ ἐξοχος μουσουργὸς ἀναθεώρει ὅτε ἀφρηράγη ὑπὸ τοῦ θανάτου. Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο προσωρίζετο ὑπὸ τοῦ μελοποιῦ τοῦ Faust διὰ τὰς συναυλίας τοῦ Ὁδείου, ὡς δείκνυσιν ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ αὐτοῦ, ἣτις τέως ἦν ἀνέκδοτος, πρὸς τὸν κ. Julien Tiersot :

πάντες δὲν φθάνουσιν εἰς τὸ σημεῖον τὸ ὅποιον θὰ ἔφθانون ἐάν εἶχον ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτῶν μεγάλην ἐπιμέλειαν. Δὲν πρέπει νὰ ἀπατώμεθα· πάντες οἱ γεννηθέντες ὅπως ἔχωσι πνεῦμα δὲν εἶναι ἄνδρες πνευματώδεις.

Εἶναι γενικῆς ὠφελείας πρόξενον τὸ πιστεῦν ἐν παντὶ ὅτι ἀδύνατον εἶνε νὰ γινώσκωμέν τι καλῶς ἐάν μὴ καλῶς αὐτὸ ἐμάθομεν.

Τὸ ἀρνεῖσθαι τὴν δύναμιν τῆς ἀγωγῆς εἶνε ἀρνησις τῆς ὑπὸ τῆς πείρας βεβαιουμένης δυνάμεως τῶν ἐξέων. Τὶ δὲν δύναται παιδαγωγία πλασθεῖσα ὑπὸ τῶν νόμων καὶ διευθυνομένη ὑπὸ παραδειγμάτων; Ἐντὸς ὀλίγου μεταβάλλει τὰ ἔθιμα ὀλοκλήρου λαοῦ· παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις εἶχε νικήσει καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν. Διὰ τέχνης μεταβάλλεται τὸ γένος τῶν ζώων, δὲν δύναται λοιπὸν νὰ τελειοποιηθῇ ὡσαύτως καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων;

"Ἄν ἡ ἀνθρωπότης εἶναι ἐπιδεικτικὴ τελειοποιήσεως τινος μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας δύναται νὰ φθάσῃ εἰς αὐτήν. Ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου εἶνε νὰ χορηγῇ εἰς τὰ πνεύματα ὡς οἶόν τε τὸν ὕψιστον βαθμὸν ἀριθείας καὶ ἰκανότητος, εἰς τοὺς χαρακτήρας ὕψιστον βαθμὸν ἀγαθότητος καὶ φρονήματος, εἰς δὲ τὰ σώματα τὸν ὕψιστον βαθμὸν δυνάμεως καὶ υἱείας.

Δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι εὐχερῶς θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς τελειότητος· πολλὰ ἐπιπροσθεῖσι κωλύματα καὶ μάλιστα ἐν μέσῳ ἡμῶν· πρέπει ὅπως πάντοτε νὰ τεινώμεν εἰς τὸ ποθοῦμενον, διότι τοῦτο καὶ μόνον εἶνε τῆς προσεγγίσεως τὸ μέσον.

Πέραν, τῇ 6ῃ Μαρτίου 1894.

ΣΑΗΦΩ Κ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ.

21 Φεβρουαρίου

Τοῖς κκ. μέλεσι τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας τῶν συναυλιῶν

Κύριοι,

« Ἀποπεράτωσα ἐν Requiem, τὸ τελευταῖον μου ἀναμνηστικὸν ἔργον.

» Ἐξαιτούμαι παρὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν συναυλιῶν ὅπως, ἐάν ἔβλη, τιμῆσῃ με, οὐχὶ ἀναδεγομένη τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, διότι τοῦτο εἶνε ἀργὰ διὰ τὸ παρὸν ἔτος, ἀλλὰ ν' ἀποδεγομένη τὴν ἀφιέρωσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ κατὰ τὸ προσεγγίζον ἔτος, ὅτε θὰ εἶμαι ἢ δὲν θὰ εἶμαι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

» Ἐπεθύμουν νὰ καταλίπω τῇ Ἐταιρείᾳ τεκμηρίον εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῇ συμπαθείᾳ, ἣς τοσαῦτα παρέσχε μοι δειγμάτων, ἔσομαι δ' εὐτυχῆς ἀναλομίζομενος ὅτι τὸ ἐνθύμιον τοῦτο εὐμενῶς γενήσεται δεκτόν ».

Δεῦρα καὶ κύριοι κτλ.

Ch. Gounod.

Πράγματι δὲν ὑπῆρχεν ἐν τοῖς ζῶσιν ὅτε ἐξετελέσθη,

ὅστις ἐνεφορεῖτο ἐνστίκτου καὶ ἀκουσίου ὅλως μίσους πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, εἶπε τότε ὑψηλοφῶνως :

— Τώρα παρουσιάζεται ἴσως ἡ εὐκαιρία τοῦ νὰ μεταδῶμεν εἰς πρώτην ἐπίσκεψιν πρὸς τὸν κόμπτα καὶ τὴν κόμπσαν· ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν ὡς καὶ τὸ γράμμα τῆς Βασιλικῆς καὶ νὰ δυνηθῶμεν κἄν ὡς ἐκεῖνο νὰ ὑπερδῶμεν τὰς κιγκλίδας.

Τότε ὁ γέρον διακόψας τὸν περίπατον αὐτοῦ, ἐστράφη πρὸς τὸν υἱὸν του καὶ μετὰ βλέμματος πλήθους λυσσώδους μίσους ἀνέκραξε :

— Νομίζω ὅτι θὰ τὰ ὑπερδῶμεν μίαν ἡμέραν ἐπὶ τέλους· πῶς ; δὲν τὸ γνωρίζω· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀνοιχθῶσιν ! εἰ δὲ μὴ θὰ χάσω τὸ ὄνομά μου. . .

— Εἶθε, εἶθε νὰ ἡδυνάμεθά ποτε νὰ τὸ χάσωμεν ! ἐψέλλισε τοῦ ὠχροῦ νεανίου ἡ ἡμίφωνος λαλιά.

Ὁ πρεσβύτερος ὄργισε κατὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ὑψῶν πυγμὰς συνεσφιγμένας· ἀλλ' ἡ μήτηρ προλαβοῦσα ἐβρίθθη ἀνά μέσον αὐτῶν. Τὴν θέσιν τοιοῦτου ζῶντος φραγμοῦ πλέον ἢ ἀπαξ ἡ μήτηρ ἐκείνη ἠναγκάσθη νὰ καταλάβῃ.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἕτερον ἐπεισόδιον διημοσίᾳ ἦδον χάραν, ἐνεκαίνισε τὴν ἀπαρχὴν τῶν ἐχθροπραξιῶν ἐν τῇ ἀντιτιμαριωτικῇ ταύτῃ πάλῃ. Κυριακὴν ἐν καιρῷ τῆς λειτουργίας, ὅτε ὁ ἱερεὺς προσήνεγκε κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθιμον, τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ εἰς τὸ ἐκ νέου καταληθῆν στασιδίων τῶν κυρίων, ὁ πατήρ Κασαροῦ παρεπονήθη πρὸς τὴν ἐπισκοπικὴν ἀρχὴν διὰ τὴν ὑπερβολικὴν πρὸς τοὺς κυρίους φιλοφροσύνην τοῦ ἐφημερίου· ἐπειδὴ δ' ὁ ἐπίσκοπος δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν καταγγελίαν, ἡ κ. καὶ ἡ δεσποινὶς Κασαροῦ οὐδέποτε πλέον ἐφάνησαν ἐν τῷ ναῷ. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν, οὗτοι ἀπὸ ἀμνημονεῦτων χρόνων εἶχον λησμονήσει τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγούσαν.

Ἐν τούτοις ἡ εὐδαιμονία τῶν δύο προνομιούχων ὑπάρξεων, πρὸ τῶν ὁποίων σύμπασα ἡ λοιπὴ ἀνθρωπότης, καὶ αὐτὴ ἐτι ἡ μικρὰ μερίς τῆς ἢ εἰς αὐτοὺς ἀνήκουσα, σχεδὸν εἰπεῖν οὐδόλως ὑπῆρχε, ἐφαίνοντο, ἀπαρᾶλλάτως ὡς καὶ ὁ γηραιὸς καὶ θυελλόβλητος αὐτῶν πύργος, ἀπαμύνουσαι πᾶσαν κατ' αὐτῶν μίσους ἢ φθόνου ἀπόπειραν. Οἱ δύο σύζυγοι, ἰδίᾳ δὲ ὁ ἀνὴρ, εἰθίζοντο ὀσημέραι εἰς τὸν τεχνιτὸν οὕτως εἰπεῖν ὀρίζοντα τοῦ βίου, ὃν αὐτοὶ οὗτοι ἐδημιούργησαν, προφανῶς δὲ ἡ ἀγέρωχος αὐτῶν ἀδιαφορία πρὸς πάντας καὶ ἡ διηκενὴς ἐπιζητήσις μονώσεως, δι' ἣν ἐψέγοντο καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐτι τῶν φίλων, ἦτον ὁ σταθερὸς πόθος πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς ὅτι θὰ ἡδύνατο ν' ἀνακόψῃ τὸ ἡδονικὸν αὐτῶν ὄνειρον.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ Θρησκεία καθ' ἐκάστην εἰσεδύεν ἀκουσίως ἐαυτῆς εἰς τὸν πραγματικὸν βίον, ἐπισκεπτομένη τοὺς ἐνδσεῖς, τὸ σχολεῖον καὶ τὸ νοσοκομεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ αὐτὴ ἦτο ἡ πρώτη ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους. Ἀλλ' ἡ μετάβασις αὐτὴ διὰ τὴν ψυχὴν ἐκείνην τὴν ἐξαισιαν καὶ ὀσημέραι τελειομένην ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἀγαθοῦ, ἦτον ἡδεῖα καὶ προσφιλιὰς, ὡσεὶ ἐπὶ στιγμῆν καταλείπουσα τὴν ἐπιγείαν· Ἐδὲμ ἡ εὐδαιμων αὐτῆς κάτοικος, ἐτρέπετο πρὸς χώρας αἰθερίας, πρὸς χώρας ἐλεημοσύνης ἰδεώσεως καὶ φω-

τοσφεῖς, ὃν τὴν ἱερὰν ἀρμονίαν οὐδεμίᾳ ἐτάραττε τραχεία καὶ θορυβώδης φωνή.

Οἱ ἀγνοὶ καὶ εὐαίσθητοι εἰς ἐντυπώσεις χωρικοὶ, ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν μηδὲν εἰς ἐπιτηρείας τῶν κατηγόρων γλωσσῶν ὑποκείμενοι, ἐθεώρουν τὴν εὐεργέτιδα ὡς ἁγίαν λατρευτὴν, εὐλογητὴν ἀπροσμάχητον. Ἠδύνατο δὲ τις νὰ πιστεύσῃ, καὶ αὐτὴ αὐτὴ ἴσως θὰ ἐπίστευεν, ὅτι εὔρε καὶ ἐμνήθη τὸ ἀγνωστον τέως ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μυστήριον ἐντελῶς ἀσκήσιον φωτός.

Ἄπαντα τὰ νινία τῆς ἐκεῖνα ὑπηρεῖοντο εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς μετὰ σεβασμοῦ προβαίνοντος μέχρι τινὸς λατρείας ὡς πρὸς ἀπολύτως ὑπέροχον καὶ παντοδύναμον ὄν. Ὅτε δὲ κούφῳ ποδὶ ὑπερέβαινε τὸν οὐδὸν τῆς αἰθούσης ἦν ἐπλήρουν αἱ κλίται τῶν ἀσθενῶν αἱ ἀπαστράπτουσαι ἐκ χιονώδους λευκότητος, οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν ὅτι φέρει τὴν ἴασιν καὶ παραμυθίαν ἐν τῷ καλλιστιλίπνῳ χρυσῷ τῆς κόμπης, εἴτε ἐν τῇ ἀεροθαφεί ἀναλάμψει τοῦ βλέμματος, ὅπερ ἐσκίαζε συνήθως γλυκὺ καὶ θεῖον μυστήριον. Ἐφαίνετο ἐπιθυμοῦσα ἵνα ἐλεήσει τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους, ὡς καὶ τὰ ἀθῶα παῖδια, διὰ παντὸς ὅ,τι ἐκέκτητο, καὶ διὰ τῆς καλλονῆς τῆς ἐτι· τοῦτο ἐδήλου ἡ κατηγορία ἀπλότης, ἥτις ἐκόσμηε τὸ ραδινόν τῆς παράστημα καὶ τὸ οὐράνιον μεῖδιμα, ὅπερ ἐφώτιζε τὴν μορφήν τῆς ὁσάκις διέβαινε τὴν μικρὰν θύραν τὴν φέρουσαν σταυρὸν ὑπεράνω, ἥς τὴν κλεῖδα αὐτὴ μόνη κατεῖχεν.

Ὁ σύζυγός τῆς ἠκολούθει αὐτὴν μέχρι τῆς θύρας ἐκείνης, ἀλλὰ περαιτέρω οὐδέποτε.

— Ἄφες με λοιπὸν νὰ πράττω τι ἄξιον λόγου, θυσιάζουσα ἐπὶ μίαν ὥραν τὴν χαρὰν τοῦ νὰ εὐρίσκωμαι πλησίον σου !

Ἡμέραν τινὰ περιπτυσσόμενος αὐτὴν ὁ νεαρὸς ἀνὴρ καθ' ἦν στιγμὴν ἐμελλόν ν' ἀποχωρισθῶσιν, ἐψέλλισε :

— Πόσον εἶσαι ὡραία, ὦ ἁγία ἀγάπη μου ! γνωρίζεις ὅτι φθονῶ τοὺς ἀσθενεῖς σου ; ὦ ! θὰ κρυφθῶ ποτε ὑπὸ τὰ παραπετάσματα μιᾶς τῶν κλινῶν ἐκείνων, ἵνα ἴδω εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς σου τὴν τρυφεράν σου συμπάθειαν, τὴν θεῖαν σου λύπην διὰ τὰ δεινὰ τῶν. . .

— Σιωπὴ ! τῷ εἶπε σφραγίζουσα τὰ θερμὰ αὐτοῦ χεῖλιν διὰ λευκωλαίνου χειρός· εἶθε νὰ μὴ ἴδῃς ποτὲ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μου αἰσθημα ἄλλο ἢ ἐκεῖνο ὅπερ συνήθιδας νὰ βλέπῃς μέχρι τοῦδε.

— Τὸν ἔρωτα ; .. ἠρώτησε γονυπετῶν.

— Ναί ! αἰωνίως, μέχρις ἐσχάτης πνοῆς μου ! ἀπῆντησεν ἡ Θρησκεία· ὦ, ἔσται, ἔσται ! . . καὶ τώρα ἄφες με· οὕτω μένοντες κλέπτομεν τὸν ἱερὸν χρόνον τὸν προωρισμένον εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Δ'.

Μῖνες πολλοὶ διέρρευσαν ἐν τῇ αὐτῇ εὐδαιμονίᾳ, ἥτις ὅμως ὤφειλε νὰ ὑποκύβῃ ἐν τέλει εἰς τὸν ἀπαράγραπτον νόμον τῶν ἀνθρωπίνων ἀντιδράσεων. Ἄφ' οὗτου ἡ ἐπισκευὴ τοῦ μελάθρου συνεπληρώθη, οἱ ἐντόπιοι ἐργάται ἐθεώρουν ἐαυτοὺς ζημιουμένους διότι δὲν θὰ ἔτεινον πλέον κατὰ πᾶν θάβδατον τὴν χεῖρα, πρὸς ἀθρόνον χρῆμα τόσῳ εὐχερῶς κερδαινόμε-

νον. Οἱ ἀσθενεῖς ἤρξαντο παραπονούμενοι ὅτι ἡ κόμποςα ἐστενοχώρει αὐτοὺς δῆθεν, θεραπεύουσα αὐτοὺς ἐν τῷ νοσοκομείῳ, ἀντὶ νὰ τοῖς στέλλῃ τὰ ἐθαπλώματα καὶ τὸν Βορδιγαλλίτην οἶνον εἰς τοὺς οἴκους των· τοῦτο δὲ διότι ἡ λέξις νοσοκομεῖον εἶναι πάντοτε μισητή, πρὸς πάντα οἰονδήποτε ἄνδρα τοῦ λαοῦ.

Ὅσον ἀφ' ὧν εἰς τὸ σχολεῖον, ἀφ' ὅτου διὰ τῶν φροντιδῶν τῶν Καδαροῦ ἀνηγέρθη ἐκεῖ τοιοῦτο κοινοτικὸν ἴδρυμα, οἱ γονεῖς ἐνόμιζον ὅτι παρέχουσι χάριν ἀποστέλλοντες τὰ παιδάκια αὐτῶν εἰς τὰς ἀδελφὰς τοῦ ἐλέους. Τὸ δὲ ρόφημα διὰ τοῦ ὁποίου αὐταὶ ἔτρεφον τὰ πεινῶντα καὶ τοὺς πλακοῦντας δι' ὧν καθήδυνον τὰ εὐπορώτερα, ἐλυσμόνουν, ἢ μᾶλλον ἐθεόρουν καὶ τούτους καὶ ἐκεῖνο ὡς ἀπότι-σιν ὀφειλῆς.

Ἡ μεσαία τάξις ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σενάκ βλέμματα ἐνέχοντα στοργὴν τόσον ὅσον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κατοικούντων τὴν ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου ἀστῶν, ὁσάκις προσηλοῦντο ἐπὶ τῆς Βασιλίδης, ἀλλὰ διὰ λόγους ἀντιθέτους, καθ' ὅτι αἱ μὲν ψυλακαὶ ἠνοίγοντο εὐχερῶς καὶ συχνότατα, ὁ δὲ πύργος οὗτος δυσκόλως καὶ σπανίως. Τέλος δὲ οἱ ἐπιλεκτοὶ τῆς γηραιᾶς ἀριστοκρατίας ἐμέμφοντο τοὺς νεήλυδας τούτους εἰς τὸ στερέωμα αὐτῶν ἀποίκους ὡς μονάζοντας καὶ μόνον περὶ ἀλλήλων μεριμνῶντας. Κατ' αὐτοὺς ἦν ἀξιοκατάκριτον τὸ ἄφρον ζεῦγος διότι, ἐχθρικός διατεθειμένον πρὸς πᾶσαν συμβουλὴν, οὐδενὸς τὴν γνώμην ἐζητήσε περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ πύργου, οὐδ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ προεδῶτος τῆς κοινότητος, γνωστοῦ γενομένου δι' ἀρχαιολογικῶν ἔργων του, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς τῶν ἰθαγενῶν πυργοδεσποτῶν ἐτόλμα τὴν κλεῖδα κἄν νὰ μεταθέσῃ τῆς σιδηροτεύκτου θύρας του. Καὶ ἵνα κάλλιον ἐξασφαλίσωσιν οἱ νεόγαμοὶ τὴν παντελῆ ἀνεξαρτησίαν, ἐτήρησαν ἐργητικῶς κειλεῖσθιμονες τοῦ μαγάρου αὐτῶν τοὺς πυλῶνας μέχρις ὅτου καὶ ὁ ἐσχατος θαλαμοστόλος ἀπεχώρησε. Τοὺς δὲ τετράποδας κατοίκους τοῦ σταύλου αὐτῶν οὐδεὶς ἐγνώριζε, διότι ὁ στρατηγὸς Λαβωδιέ, ὅστις ἦτο πρόεδρος τῶν συνελεύσεων, τῶν διαγωνισμῶν καὶ ἵπποδρόμων ἐν διαστήματι ζεύγης, οὐδέποτε ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ συστήσῃ πρὸς τὸν Ἀλδέρτον καὶ ἵπποκόμους οὐδὲ νὰ προμηθεύσῃ, ὡς ὑπεσχέθη πρὸς τὸν νεαρὸν γείτονα, ἵππον ἢ ἄμαξαν. Μετὰ τῆς συνήθους προσέτι ἀφροντιδίας τὸ νέον ζεῦγος ἠντρέπεισε τὸν κῆπον αὐτοῦ μηδὲν λαβὸν συμβουλὴν παρὰ τῶν Βρεσάντζ, τῶν ὁποίων αἱ αἰωνόβιοι ἀναδενδράδες καὶ οἱ πολύροχοι φυσικοὶ καταροῦνται προσεὶλκυνον κατ' ἔτος πληθῆρας ὄλας περιγνητῶν. Ἐπὶ τέλος ἡ θηρεσία οὐδέποτε πρὸς οὐδένα, οὐδὲ πρὸς αὐτὰς τὰς πλησιεστάτας γείτονας κυρίας ὤμιλινε περὶ τῶν ἀμφιβολιῶν ἅς τῇ ἐνέπνεεν ἴσως ἡ ἀρετὴ τῆς θαλαμηπόλου ἢ ἡ τιμιότης τῆς μαγείρου αὐτῆς.

Αἱ συνήθεις τοῦ βίου περιστάσεις αἱ κινουσαὶ συνήθως τὸ διαφέρουν τῶν γειτόνων, οὐδόλως κἀπόθουν νὰ συγκληθῶσιν αὐτοὺς, εἴτε διότι προῦκειτο περὶ ἰθαγενῶν, οὗς ἠγνόουν, εἴτε διότι αἱ τροφαὶ εἰς ἃς ἤρκοῦντο οἱ ἄλλοι οὐδόλως ἦσαν ἐπαρκεῖς διὰ τὰ ὑπέροχα ἐκείνων πνεύματα. Παρ' ὅλην τὴν φιλοφροσύνην αὐτοῦ ὁ Ἀλδέρτος, θηρεύσας ποτὲ τὴν τίγριν

μετὰ τῶν ῥαγιαδῶν, οὐδένα ἐδείκνυεν ἐνθουσιασμὸν προκειμένου περὶ τῶν κυνηγετικῶν ἀνδραγαθιμάτων τῶν Νεμβρῶδ τῆς Λαγκεδόκης, αἱ δὲ περιπέτεια ἐλκύνουσαν ἀνὰ μέσον τῶν πάγων ἐφαίνοντο μετριώταται πρὸς τὸ ζεῦγος, ὅπερ εἶχεν ἀναπλεύσει καὶ καταπλεύσει τὸν Νεῖλον διὰ τῆς διαβάσης. Ἀλλ' οὐχ ἤττον καὶ αἱ μυθιστορικαὶ ἐξελιξεῖς πεζῶν τινῶν ἐρώτων χασιμῖματα μόνον ἠδύναντο νὰ προσενύσωσιν εἰς νεαρὰν γυναῖκα ἢ ὁ γάμος ὑπῆρξεν ἢ ποιητικώτατη ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐρωτικὴ ἱστορία, ἀρξαμένη μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τοῦ Λουξῶρ καὶ λήξασα ἐπὶ τῆς ἡλιας τοῦ μοναστηρίου... Συγκλητικὴ πάλη, ἐν ἧ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐφαίνοντα διαφιλονεικούντες πρὸς ἀλλήλους τὴν καρδίαν αὐτῆς!..

Ἐπομένως τὸ νεόνυμφον ζεῦγος ἐστεροῦντο ψιλῶν διότι τὰ εἰκόσιν ἢ τριάκοντα ἄτομα, ἅτινα ἐσύχναζον εἰς Σενάκ ὑπὸ τὸ πρόσχημα εὐλακρινείας ἔλεγον περὶ αὐτῶν :

— Εἶναι ἀξιόλογοι, ἀλλὰ δὲν εἰσεύρει τις περὶ τίνος νὰ τοῖς ὀμιλήσῃ· νομίζεις ὅτι σήμερον ἔβησάν ἐκ τῆς Αὐστραλίας· καὶ ἔπειτα ἀγαπῶνται τόσον!

Ἴσως πράγματι πολὺ ἠγαπῶντο· ἀλλ' ἴσως δὲν εἶναι καλὸν καὶ τὸ ν' ἀγαπᾷ τίς ὑπερβολικῶς, ὡς καὶ τὸ νὰ πλουτῇ μεγάλως. Ἀλλὰ, ψεῦ! ὡς βαίνουσι νῦν τὰ βιωτικὰ πράγματα οὔτε μεγάλα πλοῦτη, οὔτε μεγάλοι ἔρωτες θὰ ἐπαπειλῶσιν ἡμᾶς ἐν τῷ μέλλοντι!

Ὁ Ἀλδέρτος δὲ Σενάκ οὐδόλως διηρωτᾶτο ἂν πολὺ ἠγάπα τὴν σύζυγον αὐτοῦ. Ὡς ἔρωτα ἀπέδιδεν αὐτῇ πᾶν ὅτι ποτὲ ὑπέσχετο, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἦτο μικρὸν. Ἀλλὰ πρὸ πάντων δὲν ὑπεδίβαζε τὴν ἀξίαν τῆς μέχρι τοῦ νὰ θεωρῇ αὐτὴν ἀξίαν πολλοῦ, ἢ καὶ ὑπερβολικοῦ ἔρωτος, ἀλλ' ἠγάπα αὐτὴν δι' αὐτὴν καὶ σταθερῶς ἐπιμένον εὐρίσκε πάντοτε τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐκείνη ἐπεθύμει ν' ἀγαπᾶται. Τὸ ζήτημα δὲ τοῦτο ἦν ἀφ' ἐνὸς μὲν οὐχὶ τόσον ἀπλοῦν, ἀφ' ἑτέρου δὲ πολὺ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ἢ ὅσον νομίζει ἡ πλειονότης τῶν συζύγων· πόσοι κἄν ἐξ αὐτῶν διερωτῶνται, ἂν μὴ ἄλλο τι, κἄν ὁποίας γυναίκας ἐνυμφεῖθσαν;

Ἄρα γὰρ ὁ σύζυγος ἐκεῖνος εἶχεν ἥδη καθ' ὀλοκλήριαν μαντεύσει τὴν μεγάλην ψυχὴν τῆς καλλιμόρφου κόρης τῆς ἐστεφανομένης διὰ ξανθοχρῶδον κόμης οἰοεὶ δι' ἀτιμώδους σέλαος, ἥτις αἰετοπεθερῶς ἐμεῖδια καὶ οὐδέποτε ἦτο θελκτικώτερα ἢ ὅτε παρέτεινε τὸ θεοσεκελον αὐτῆς μεῖδιωμα; ἐπέλυθεν ἄρα τὸ αἰνίγμα, ὅπερ ἐνέκρυπτον οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι οἱ ἀβεβαίως ποικιλλόντες μεταξὺ δύο ἀχανῶν, τοῦ σαπφειρολαμποῦς αἰθέρος καὶ τῶν σμαραγδοχρῶδων ἀποχρώσεων τοῦ ἀπεριορίστου ὠκεανοῦ; Εὐνόητον ὅτι ἡ διαπύρως] ἀγαπωμένη νεάνις δὲν ἐτήρησεν ὅλην τὴν ὑψίστην ἀγνότητα ἢν ἐνέφαινε τὸ ἰδεῶδες καὶ ἱερὸν ἐκεῖνο σέλας, πρὸ τοῦ ὁποίου αἱ γῆνοι ἐπιθυμῖαι μετὰ σεβασμοῦ συνεστέλλοντο· ἀλλ' ὅτε ἀκροθιγῶς ἐπέψασε τὴν γῆν διὰ τοῦ νεφελοπλάστου ποδός της ἐτήρησεν ἔτι τὰς λευκὰς καὶ πρὸς τὰ ὕψη σικτωσάς πτέρυγας.

Πᾶς ἄλλος ἐν τῇ θέσει τοῦ Ἀλδέρτου θὰ συνελάμβανε τὸν ὑλιστικὸν ἐγωισμόν τοῦ νάποκόψῃ τὰ πτερὰ τοῦ ἀγγέλου καὶ σέσῃ ἐντὸς τῶν θεσπεσιῶν ἐκείνων ὀμμάτων πᾶσαν ἠδύστιλπνον λάμψιν τῆς οὐρα-

νίας φλογός· ἀλλ' ἀνεμυνήσκειτο οὗτος τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐλάλει περὶ τοῦ ἔρωτός του, ὑπὸ ἰσχυρούμενος αὐτὸν παρόμοιον πρὸς λατρείαν καθ' ἣν ἐποχῆν ἢ Θρησκεία ἐδίδταζεν ἔτι ἵνα ἐκλέξη μεταξύ ἐκείνου καὶ τοῦ Θεοῦ· καιτοὶ δὲ ἦτον ἀληθῆς κύριος τοῦ εἰδώλου αὐτοῦ, ἐδείκνυεν ὑπὸ τὰς φλογερωτάτας ἐκφράσεις τὸν αὐτὸν πόθον πρὸς πίστιν καὶ λατρείαν αἰδίου.

— Ὑπαγε! τῆ ἔλεγε· γνωρίζω ὅτι περιίπτασαι, πολὺ ἀνωτέρω τῶν θωπειῶν μου· φύγε, λοιπόν! ἄφες τῆς γῆς τὸ χῶμα, περὶύγισον! ἀλλ' ὅσον δῆποτε κἂν ὑψώθῃς, ὦ! θὰ μὲ συμπαρασύρῃς μαζὶ σου, διότι εἶμαι ἀδιασπᾶστος συνδεδεμένος πρὸς σέ!

Ἡ σεβαστὴ μήτηρ δὲ Σαβορναὶ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῆς νομισθύνῃς καὶ λεπτότητος, ἐξηκολούθει ἐπαγρυπνοῦσα περιεσκεμμένως ἐπὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτῆς, γνωρίζουσα ὅτι οὕτως ἐπηγρύπτει ἐμμέσως ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀνεψιάς της. Ἡμέραν τινὰ ἔγραψε σχοινοτενῆ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν νεαρὸν ἀριστοκράτην, προσκαλοῦσα αὐτὸν ἵνα καταλάβῃ ἢ τοῦλάχιστον ἵνα παρασκευάσῃ θέσιν μεταξὺ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Προσκαλοῦσα δὲ αὐτὸν εἰς καθῆκον ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ὀλίγον ἔτρεφεν ἐνθουσιασμὸν ὡμολόγει μέγαν φόβον πρὸς τὴν ὀλεθρίαν ἀργίαν, ἥτις παρὰ τῷ ἀνεψιῷ αὐτῆς ἦτον ἐντελής, ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν ἐπισκευῶν τοῦ μελάθρου.

— « Διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐν γένει ἡ ἀργία εἶναι μήτηρ πάσης κακίας· ἀλλὰ διὰ τὸν σύζυγον, εἶναι μήτηρ παντός κινδύνου. » ἔλεγεν ἐν συμπεράσματι ἡ πολύμητις μοναχὴ.

Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ ἡ σύγχρονος, ἀπενείκρου παγετωδῶς πάντα πόθον τοῦ ὄνειροπόλου ἰδεολόγου.

— Δὲν τὸ σκέπτεται λοιπόν ἡ θεία σου! εἶπε πρὸς τὴν σύζυγόν του. Τί λοιπόν; θὰ διατρέχω τὰ καπνηεῖα κοζακεῶν τοὺς ἐκλεκτοὺς, ὡς ἐὰν ἦμιν ἀπλοῦς Κωδραοῦ; καὶ ὅταν θὰ ἐλάμβανον τὰ ψήφους τῶν, — ἀν ἀξίαν νὰ μοὶ τὰς δώσωσι, — θὰ ἐδεχόμην χεῖματα παρ' αὐτῶν ἵνα ἐργασθῶ ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τῶν! . . . Θεὸς φυλάξοι! Καὶ ἀφ' ἑτέρου δὲν ἔχω καιρὸν· ἡ κ. δὲ Σαβορναὶ μὲ κινεῖ εἰς γέλωτα λέγουσα ὅτι εἶμαι ἀργός, ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος περισσότερον ἔμοῦ πολυάσχολος· ἔχω ἀσχολίαν σπουδαιοτάτην, ἀλλὰ καὶ προσφιλεστάτην συγχρόνως· πῶς νὰ σὲ καταστήσω εὐδαιμόνα· ἰδρὺ ὁ πόθος, ἰδοὺ καὶ ἡ φιλοδοξία μου! καὶ ἐάν, ἐάν ποτε ἐμάνθανον ὅτι ὑπάρχει που ἄλλη γυνὴ εὐτυχέστερα σου, θὰ ἔφευγον εἰς τὰς Ἰνδίας, ἵν' ἀποκρύψω τὸ θλιβερὸν αἰσχρὸς μου!

— Λοιπόν, δύνασαι νὰ παραδώσῃς εἰς πῦρ τὸ πλοῖόν σου! εἶπεν ἡ Θρησκεία σφίγγουσα τὴν χεῖρα τοῦ συζύγου αὐτῆς.

Ἐν τούτοις τὸ πρῶτον ἔτος τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν συμβιβάσεως ἤγγιζεν ἤδη εἰς τὸ τέρας του.

Ὁ γυραὶὸς σύζυγος ἀψυπνίσθει ἀπὸ τοῦ μακροχρονίου αὐτοῦ ληθάργου, ἐπεκταθεὶς ἐπιδειξίως καὶ μετὰ περιόψεως προκίσεθις δι' ὅλον τῶν ἀνέσεων καὶ τῶν νεωτεριστικῶν κομφοτήτων, ἠδύνατο ἤδη νὰ θεωρηθῇ ὡς πρότυπον ἐνδαιτημάτων εὐγενούς Γαλλίδος τοῦ 19', αἰῶνος. Ἡ Θρησκεία οὐδὲν ἐπιπλόν

ἢ κόσμημα νέον παρεσιθίγαγεν· ἀλλὰ τοσοῦτο καλῶς καὶ φρονίμως διέθεσε τοὺς θησαυροὺς οὓς εὗρεν ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐκείνων τοίχων, ὅστε ὁ βλέπων θὰ ἐνόμιζεν ὅτι αὐτὴ ἐπολλαπλασίασεν αὐτούς. Ἐὰν δὲ ἐπῄθει ἀμοιβὴν ἀντὶ τοῦ ἔργου αὐτῆς τούτου, θὰ εὗρισκον αὐτὴν ἀναμφιβόλως ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ τοῦ συζύγου, ὅστις ὅλον ἐν κατεκυριεύετο ὑπ' αἰσθημάτων ἀγάπης ὁσημέραι ἀξαναούσης πρὸς τὸν οἶκον τοῦτον, τὸν φέροντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τὸν περιεκλείοντα αἰῶνας ἀγαμνήσεων πεφιλημένων, τὸν οἶκον τοῦτον ἐν ἡγάπα πρὸ πάντων, διότι εὗρισκετο ἤδη ἐμπεπιστευμένος εἰς χεῖρας τῆς παμφιλιάτης συζύγου του.

Ἐνθὸνως θὰ διήνυε τὸν βίον αὐτοῦ ὅλον ἐν τῷ τερπνῷ ἐκείνῳ ἐρημητηρίῳ ὅπου σπάνιοι ξένοι καὶ καθ' ὄρισμένας μόνον ὥρας εἰσῆρχοντο, οἷον εἰ ἀραιὰ σμύνη πλάνων κωμῶδων, οὓς περιπαθῆς ἐραστῆς ἐπὶ στιγμὴν προσκαλεῖ, ὅπως ἴδῃ μειδιῶντα τὰ καλλιπέφυγα χεῖλη τῆς πεφιλημένης ψυχῆς.

Ἄλλ' οὐχ ἥττον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος τὸ στόμα αὐτοῦ ἐλάλησεν, οὐχὶ ἄνευ κρυφίου στεναγμοῦ, περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς Παρισίους μετὰ τὴν πάροδον ἐβδομάδων τινῶν.

— Πρὸς τί τοῦτο; ἠρώτησεν ἡ κόμισσα· δὲν σκοπεύεις, νομίζω, νὰ μὲ παρουσιάσῃς εἰς τὴν αὐλήν!

— Οὐχί! ἀπάντησεν ἐκεῖνος ἐπιψαύων διὰ τῶν χειλῶν τὴν μαργαρόπλαστον χεῖρα τῆς νεαρᾶς γυναικός· διότι τότε βεβαίως οὐ θὰ ἦσο ἡ βασίλισσα.

— ὦ! ἀγαπητέ, ἀρκοῦμαι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Σενάκ, ὅπου ἡ γενικὴ μεταρρύθμισις ἀπρωτίσθι ἐχέρως ἐν συνόλῳ· ἀλλὰ νὰ ἐπιστρέψω ἐκεῖ! ν' ἀφήσω τὴν φωλεάν, τὴν προσφιλεῖν φωλεάν, ὅπου εἴμεθα εὐδαιμόνες, ὅπου οὐδὲν ἐπιθυμοῦμεν, διὰ τὸ ἐσχατόγηρον ἐκεῖνο μέγαρον τὸ ὁποῖον μένει κατάκλειστον πρὸ τόσοῦ καιροῦ! . . .

— Φοβεῖσαι μήπως αἱ ἀράχναι τῶν Παρισίων ἦναι μακροβιώτεραι τῶν τοῦ Σενάκ.

— Φοβεῖσαι πρὸ παντός ἄλλου τὰς μνίας, τὰς εἰδεχθεῖς κοινωνικὰς μνίας, αἱ τινες θὰ σπεύσωσι νὰ ἐπικαθίσωσιν ἐπὶ τῆς εὐδαιμονίας μας καὶ νὰ ταράξωσι τὸ γοπητευτικὸν ὄνειρόν της!

— Τὸ ὄνειρον; . . . ὦ τὴν πικρὰν λέξιν! ἀναπλάττω λοιπόν κενὴν μόνον καὶ φροῦδην ὄνειρον· εἶναι ὅταν φαντάζομαι ὅτι μ' ἀγαπᾷς; ζήτησον συγγνώμην!

Ἐτε δὲ ἡ διὰ τρυφεροῦ βλέμματος ἐξαιτηθεῖσα συγγνώμη ἐδόθη διὰ φλογεροῦ ἀσπασμοῦ, ὁ σύζυγος ἐπανάλαβε.

— Κ' ἐγὼ ἐπίσης καταρῶμαι τὰς μνίας· ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι εἶναι ἥκιστα ἐπιφοδοὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη· μήπως ἡμεῖς δὲν κείμεθα ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων σμικροτήτων, οἷον ἐπὶ γιγαντοκεφάλου τινός καὶ ἀστερογειτόνος κορυφῆς;

Ἄκουσον· εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ν' ἀποχερῶμεν ἐγκαταλείποντες μέρος τῆς ἠθικῆς ἡμῶν κληρονομίας, τὸ νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τὰς ἀκάνθας καὶ τριβόλους νὰ καταπνίξωσιν ἕνα τὸν ἀργῶν ἡμῶν, ἢ εἰς τοὺς γείτονας νὰ καταλάβωσιν αὐτὸν ἀκολούτως· δὲν θὰ εἶχον τότε τὸ δικαίωμα οἱ μέλλοντες ἀπόγονοι ἡμῶν νὰ παραπονηθῶσι διότι τοὺς ἀπηλλοτριώσαμεν ἀπ' αὐτοῦ; Καὶ ἀφ' ἑτέρου νομίζεις ὅτι θὰ

ἀποβαίνης ὀλιγώτερον εὐεργετικὴ παρέχουσα εὐγενὲς παράδειγμα εἰς τὰς Παρισιανὰς τῆς τάξεώς σου, ἢ τώρα θεραπεύουσα τοὺς πυρετοὺς τῶν ἰθαγενῶν χωρικῶν ;

Εἰς τὰ ὑψίστα ταῦτα ἐπιχειρήματα ὁ ῥήτωρ προσέθηκεν ἄλλα μερικώτερα, ἅτινα κατ' αὐτὸν δὲν ἦσαν ἀσθενεστέρας ἐντάσεως ρητορικαὶ πίστεις, ἥτοι ὅτι τὸ ἐπὶ τῆς πλατείας Ὁρσαί μέγαρον, ἱερὸν λειψάνον τοῦ παρελθόντος, ἀπὸ πολλοῦ ἦδη ἀγαμέμει θλιβερῶς τὴν ἀπόγονον τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ δεσποτῶν, ὅτι ἡ σεβαστὴ κ. δὲ Σαδορναί ἀπὸ ἔτους ὄλου δὲν εἶδε τὴν πεφιλημένην ἀνεψιάν της, καὶ μυρία ἄλλα. Ἐν συντόμῳ δὲ οὐδέποτε δικηγόρος ὑπὸ θερμοῦ διαφλεγόμενος πόθου πρὸς ἐπιτυχίαν ἐν τῇ δίκῃ αὐτοῦ κατέδειξε μετὰ πλείονος δυνάμεως καὶ εὐψυχίας τὸ δοβαρὸν ὄλων αὐτῆς τῶν ποικίλων ἀποψέων.

Κατ' ἀρχὰς ἡ Θηρεσία ἀπέφυγε παντὶ σθένει τὴν ἄμεσον ἀπάντησιν, καθ' ὅτι εὐνοητότατον ἦτον ὅτι καὶ ἐξ ἀπόπτου ἔτι τὸ σκεδῖον τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς προσφιλοῦς ἀγροικίας τῇ ἀπύρεσκει ἀπολύτως· ἀλλ' ὅτι ἐτήρει ἥττον καταφανὲς ἢν ἡ λύπη ἦν τῇ προϋξένοι ὁ σύζυγος αὐτῆς, ἐπιζητῶν αὐτὸς οὗτος νὰ θέσῃ τέρμα εἰς εὐδαιμονίαν τόσῳ ἐντελεῖ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸν σαπφειροσφισμαράγγιδιν ὄμμα τῆς νεαρᾶς γυναικὸς προσέλαβεν ἐκφρασίαν μελαγχολίας, ἦν μάτην προσεπάθει ν' ἀποκρύψῃ ὑπὸ τὰ ἡδέα μειδιήματα τῆς ἄλλοτε ἀπλέτου χαρᾶς. Καθ' ἐκάστην ἐφαίνεται πενήθιμος περιτρέχουσα τὴν μακρὰν ἐξώστραν τοῦ μεγάρου, ἦν θαυμασίως εἶχε διακοσμήσει, ἢ ἐβυθίζετο, ὡσάκις ὁ σύζυγος αὐτῆς ἀπουσίαζεν, εἰς τοὺς εὐδένδρους διαδρόμους τοῦ λειμῶνος, οὗ ἤρχοντο ἦδη ἀναβλαστάνοντες οἱ καλλιψυλλοὶ καὶ δροσώδεις θαλλοί. Φεῦ ! ἀπεχαιρέτα ταπεινοφώνως ὄλας ταύτας τὰς γλυκείας ἀπόψεις, ἃς ἠγάπα, καὶ αἵτινες δις τῇ ἀνῆκον.

— Ἀλλοίμονον ! ἐψέλλιζεν· ἀναχωροῦμεν . . . καὶ ἐκεῖνος τὸ θέλει, ὁ ἀχάριστος !

Ναί, ἐπεθύμει ν' ἀναχωρήσῃ ἐκεῖνος· καθ' ἐκάστην ἀπεψάδιζε νὰ θίξῃ τὸ θέμα τῆς εἰς Παρίσιους ἀπελεύσεως, καὶ νὰ μὴ καταλίπῃ αὐτὸ πρὶν ἢ ὀρθῶς ἀκριβῶς ἢ ἡμερομηνία. Ἀλλ' ἀφ' οὗτου προσεπάθει νὰ διασώσῃ ἡμέρας τινας ἐπὶ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς, ἢ Θηρεσία, τὸ μάλιστα ἄδολον καὶ ἠικίστα κρυψίνου τῶν ἐπὶ γῆς πλασμάτων, ἐφαίνεται ἀποκτίθεσα αἰθνηδίως τὸ ἐνδοτικὸν τοῦ δόλου καὶ τῆς ἀπάτης· τοσοῦτον ἐπιψυλακτικὴ ἦτον ἐν τῇ συνδιαλέξει, καὶ ἐξήρχετο τοῦ θέματος αὐτῆς μετὰ δεξιᾶς εὐστροφίας. Ἡμέραν τινά, καθ' ἦν στιγμὴν ὁ Ἀλδέρτος, ὑποκρύπτων ἐν τῇ καρδίᾳ ἄλλος βαθὺ καὶ πικρότατον, συνδουλεύετο πρὸς ἑαυτὸν περὶ τῆς ἐξευρέσεως τοῦ ἀρίστου τρόπου πρὸς ἐπιτάχυνσιν τῆς λύσεως, ἢ Θηρεσία ἐπελάβετο αὐτὴ τοῦ ζητήματος. Ἐντὸς πέντε δὲ δευτερολέπτων ἀπεψάσισθῃ ἀμετακλήτως ἡ ὄσον οἶόν τε ταχεῖα μετανάστευσις.

Ἡ ἔπαυλις ὄλη συνεταράχθη· ὅ τε ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἠσχολοῦντο πρὸς συμπλήρωσιν τῶν παροσκειῶν μετὰ ζέσεως τοιαύτης, οἷαν θὰ ἐπεδείκνυον σύζυγοι σπεύδοντες ἵνα φύγωσι γωνίαν τῆς γῆς μάρτυρα γενομένην τῶν ἀναριθμῶν ἐριδῶν τῶν. Ἀλλ' ὅμως ἀμφοτέροι κατέλειπον τὴν ἀγροικίαν αὐτῶν, τὸν θάνα-

τον ἔχοντες ἐν τῇ καρδίᾳ, ὡσεὶ ἔμελλον νὰ στερηθῶσι τῆς γῆνης Ἐδέμ πρὸ τοῦ θλιβεροῦ ἁμαρτήματος.

Ἦδη ἐπέστη ἡ στιγμή τοῦ νὰ δηλώσωμεν τὸ μυστικὸν τῆς παραδόξου ἐκατέρωθεν διαγωγῆς ταύτης, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, τὰ μυστικά, διότι τόσον ἡ Θηρεσία ὅσον καὶ ὁ Ἀλδέρτος ἐσπεύδον νὰ ἀπέλθωσι τοῦ χωρίου διὰ λόγους οὓς ἐπιμελῶς ἀπ' ἀλλήλων ἀπέκρυπτον. Οὕτω μετ' ἐνιαυτὸν ὄλον συμβιώσεως, ἀνά μέσον τῶν δύο εὐγενῶν ἐκείνων ὑπάρξεων ἃς συνήνου ἔσαι ὁ διάπυρος ἔρωσ ὠρθοῦτο ἦδη ἢ ἀμαυρὰ καὶ φασματώδης σκιά, ἢ σκιά, ἢ σκιά ἢ ἀόρατος εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου : τὸ διπλοῦν μυστικόν.

Ε'.

Ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦ μυστικοῦ τοῦ Ἀλδέρτου.

Ἴδου τὸ ἀντίθεον ὄπερ συνέβη αὐτῷ, μικρὸν μετὰ τὸ ἐπεισόδιον τῆς τραχέως πῶς ἴδως ἀποβληθείσης ἐπιστολῆς τῆς δεσποινίδος Καδαροῦ.

Ἡμέραν τινά ὅτε ὁ Σενάκ ἐπέβαινε τοῦ ἵππου ἵνα πορευθῇ εἰς τὴν κομὸπολιν Β . . . , μετριωτάτης ἀπόψεως πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, εἶδε πρὸ αὐτοῦ ἄνδρα μελαγχολικὸν τὴν φυσιογνωμίαν καὶ καθαρῶς ἀλλὰ πενιχρῶς ἐνδεδυμένον, ὅστις κρατῶν τὸν πῖλον μετὰ σεβασμοῦ, τῷ ἐδήλωσεν ὅτι ὀνομάζεται Κορδασσιέρ, ἀνευ ἄλλης τινὸς ἐπεξηγήσεως. Ὁ ἵππότης ἀποδίδων τὸν χαιρετισμὸν, παρεκάλεσε τὸν ξένον νὰ καλύψῃ τὴν κεφαλὴν, καὶ νὰ καταθέσῃ τοὺς τίτλους αὐτοῦ· προσέθηκε δὲ, εὐγενῶς ζητῶν συγγνώμην, ὅτι πρὸ μικροῦ μόλις ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίον, ὀλιγίστους μόνον γνωρίζει ἔτι ἐκ τῶν κατοικῶν αὐτοῦ.

— Κύριε κόμη, ἀπήντησε μετὰ τοῦ μελαγχολικοῦ αὐτοῦ ὕφους ἐκεῖνος, πολλοὶ θὰ ἐπεθύμουν βεβαίως νὰ ἀγνοῶσι τὸν Κορδασσιέρ, τὸν κλητῆρα τῆς ἐπαρχίας. Ἀξιοῦτε νὰ μὲ τιμῆσθε ὑπερβαίων τὸν οὐδὸν τῆς κατοικίας μου ; εὐρισκόμεθα πρὸ τῆς θύρας, καὶ ἐὰν κάνεις ὅας ἴδη συνομιλοῦντα μετ' ἐμοῦ ὁ ἀπορῆσθαι βεβαίως.

Ὁ Ἀλδέρτος, ὅστις οὐδέποτε τέως εἶδε κλητῆρα, εἰμὴ μόνον ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅπου ὑπὸ πολλῶ ζοφερωτέρας χροιάς διαζωγραφοῦνται οἱ τάλανες οὔτοι θνητοί, ἐξεπλάγη εὐαρέστως ὑπὸ τοῦ χαριεντος καὶ εὐγενοῦς τρόπου τοῦ ξένου. Ὅθεν ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὸ οἰκνμά του, ὅπερ ἀπετελεῖτο ἐξ ἐνὸς μόνου δώματος ἐπεστρωμένον διὰ τετραγώνων πλίνθων, καὶ φωτιζομένου ὑπὸ χαμηλῆς ὑλοφράκτου θύρας βλεπούσης πρὸς τὴν ὁδόν. Πολύχροοι ἔντυποι ἀγγελῆαι ἐκάλυπτον τοὺς δι' ἀσδέστου ἐπεχρισμένους τοίχους· τράπεζα ἐκ μέλανος ξύλου, τέσσαρα ἢ πέντε ἀχύρινα ἐδώλια καὶ γραμματοθήκη ἠμικενος ἀπετέλουν τὴν πενιχρὰν ἐπίπλωσιν, ἥς τὸν λεπτομερῆ κατάλογον συμπληροῦντες ἀναφέρομεν μάρσιππὸν τινα, ἀλεξιδρόχιον καὶ ἀδιάδροχον μανδύαν, κρεμάμενα ἀπὸ ἡλῶν ἐπὶ τῶν τοίχων, ἔτι δὲ, ἐν τῇ ἀφανεστάτῃ γωνίᾳ, ζευγὸς ὑποδημάτων χάριν μακρῶν χειμερινῶν ὀδοιποριῶν.

— Κύριε, ἐξηκολούθησεν ὁ Κορδασσιέρ, ἐξάγων ἐκ τοῦ θυλακίου στενόμακρον χαρτοφυλάκιον, ἢ παρουσία σας μὲ ἀπαλλάσσει ἀμηχανίας ὀδυνηρᾶς. Ἔλαβον σήμερον παρά τινος συναδέλφου ἐκ Παρισίων . . . ἕνα . . . μίαν . . .

Ἐπὶ τέλους θὰ ἠναγκαζόμην νὰ ἔλθω εἰς Σενάκ,

ΕΝΙΣΜΟΙ ΕΝ Τῇ ΑΡΧΑΙΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚῃ ΓΛΩΣΣῃ.*

26. **Κρόκος**, κατὰ Θεόφραστον Ἱστορ. Φυτ. 6, 8, 3 δύο τοῦ φυτοῦ τούτου εἶδη ὑπάρχον, ὁ ἡμέτερος κρόκος, *crocus sativus*, καὶ ὁ ὀρεινός, *crocus vernus*, διὰ δὲ τὴν ὁμοιότητα τοῦ χρώματος καὶ ὁ πυρὴν τοῦ φύου κρόκος ὠνομάσθη, ἐντεῦθεν δὲ αἱ λέξεις *κροκῆος*, *κροκωτός* περὶ πέπλου καὶ χιτῶνος, καὶ *κροκόπεπλος* περὶ τῆς ἡούς. Ὁ μὲν Vanicek θεωρεῖ τὴν λέξιν σημιτικὴν καὶ παραβάλλει πρὸς τὸ ἑβραϊκὸν *Karkom*, ἐπιπροσθηθεὶς, *Sache und Name Kam aus Asien*, ὁ δὲ Benfey, ὁ Brugman καὶ ὁ Fritzsche ἀρχὴν τῆς λέξεως θεωροῦσι τὴν σανσκριτικὴν ῥίζαν *Kar*, ἐξ ἧς μετ' ἀναδιπλώσεως τὸ *Karkara* = *κροκόεις*.

27. **Κύμινον**, τὸ φυτὸν καὶ ὁ σπόρος αὐτοῦ, κατὰ Hehn σημιτικῆς ἀρχῆς, ὅθεν καὶ τὸ ἑβραϊκὸν *Kammom*. Ἐκ τοῦ λατινικοῦ *cuminum* τὸ γαλλικὸν *cumin* καὶ τὸ γερμανικὸν *Kümmel*.

28. **Κυπάρισσος**, κατὰ Hehn ἐκ τοῦ φοινικικοῦ *gopher*, διότι ἐξ Ἀσίας τὸ δένδρον μετηνέχθη εἰς Ἑλλάδα καὶ ἐκ ταύτης εἰς Ἰταλίαν, ἔνθα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Αὐγούστου δένδρον πένθους ἔθεωρεῖτο. Αἱ πόλεις *Κυπάρισσος* τῆς Φωκίδος, *Κυπαρισσῆος* τῆς Τριφυλίας καὶ *Κυπαρισσία* τῆς Ἀκωνικῆς καὶ ἡ νῆσος *Κύπρος* ἐκ τοῦ δένδρου τούτου τὸ ὄνομα ἔσχον.

29. **Λάδανον ἢ λήδανον**, εἶδος θυμιάματος ἐκ τοῦ θαμνώδους δένδρου *λάδου* ἢ *λήδου* ἀποστάζον. Σημιτικὴ ἡ λέξις, *Ladan*, = εὐώδης, κατὰ Stein, καὶ ὁ Ἡρόδοτος δὲ 3, 112 λέγει, τὸ δὲ δὴ *λήδαρον*, τὸ καλεῖσσι Ἀράβιοι *λάδαρον*, ἔτι τούτων θαυμασιώτερον γίνεταί, *χρήσιμον δὲ ἐς πολλὰ τῶν μύρων ἐστὶ*, θυμωσὶ τε μάλιστα τοῦτο Ἀράβιοι.

30. **Λείριον**, τὸ γνωστὸν ἄνθος, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὁμηρικὸν ἐπιθετὸν *λειριόεις*, ὅπερ τροπικῶς κείται ἐν Ἰλιάδ. Γ 153 ἐπὶ φωνῆς, *δευδρέω ἐφεζόμενοι ὅπα λειριόεσσαρ ἰεῖσιν*, κατὰ Ameis *lilienzarte Stimme*, ἀβρά φωνή, ἐν δὲ N 830, *αἶκε ταλάσσης μεῖραι ἐμὸν δόρυ μακρόν, ὃ τοι χροά λειριόεντα δάψει*. Κατὰ Hehn ἐκ τοῦ περσικοῦ *Laleh*, διότι ἐκ Μηδίας μετηνέχθη τὸ φυτὸν. Ἄλλ' ὁ Schenkl μετὰ τινος ἐνδοιασμοῦ ἀποφαίνεται ὅτι γίνεται ἐκ τοῦ *λειρός*, ὅπερ καθ' Ἡσύχιον ἰσχρός, ἔπειτα *λεπτός*, ἀβρός, τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ *λεφόρ*, ἐκ τῆς ῥίζης *λεF*, *λαF*, *λαῶ*, ἀπο. *λαῶ*. Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ *λειριον* δι' ἀφομοιώσεως τῆς β' συλλαβῆς πρὸς τὴν α' παρήχθη τὸ λατινικὸν *lilium* (ἀντὶ *lirium*), ἐξ οὗ τὰ νῦν εὐρωπαϊκὰ, *lis*, *lily*, *Lillie* κτλ.

31. **Λίβανος**, τὸ δένδρον καὶ τὸ θυμιάμα, *λίβανωτός*, τὸ θυμιάμα. Ἡροδ. 3, 107 πρὸς δ' αὐ' *μεσημβρίας ἐσχάτη Ἀραβίη τῶν οἰκομενέων χωρέων ἐστὶ, ἐν δὲ ταύτῃ λίβανωτός ἐστὶ μούρη χωρέων πασέων φυτόμενος*. Θεόφραστ. Ἱστορ. Φυτ. 9, 4, 2 *γίνεταί μὲν οὖν ὁ λίβανος καὶ ἡ σύμπρα καὶ ἔτι τὸ κιννά-*

μωμον ἐν τῇ τῶν Ἀράβων χειροσρήσῃ. Ἡ λέξις σημιτικὴ, Lebannah, κατὰ Stein.

32. **Μάγοι**, μηδικὴ φυλὴ καθ' Ἡροδοτ. 1, 101 *ἔστι δὲ Μήδων τούσδε γένηα, Βοῦσαι, Παρητακηνοί, Στρούγατες, Ἀριζαρτοί, Βούδιοι, Μάγοι, ἧτις καὶ τὴν τῶν ἱερέων ἀπέτελει τάξιν. Ἐπειδὴ δ' οὗτοι καὶ ὀνειροκρίται καὶ ἰατροὶ καὶ φαρμακεῖς ἦσαν, τὸ ὄνομα αὐτῶν εἰς πολλὰς μετέπεσε σημασίας, ὅθεν καὶ πολλαὶ ἐξ αὐτοῦ ἐδημιουργήθησαν λέξεις, μαγεύω, μαγεία, μαγεῖσμα, μαγευτικός καὶ μαγικός. Ἡ λέξις περσικὴ, Magdan, ἐκ τῆς ῥίζης *mag*, κατὰ Schenkl, καὶ ἐσθμαίνεν ἀρχικῶς *καθαρήρ, πυρολάτρως*.*

33. **Μάγαρον** καὶ **μαγαρήτης** κατὰ Bopp ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ *Margari*, οὗ ἡ ῥίζα *marg* = *στῆλω*, *λάμπω*, *ἀπαστρέπτω*.

34. **Μίτρα**, ζωστήρ, Ὀμηρ. Ἰλιάδ. Ε 857 *ὅθη ζωνρόσκετο μίτρην*, καὶ κάλυμμα κεφαλῆς, Ἡροδοτ. 1, 195 *τὰς κεφαλὰς μίτρησι ἀναδέονται*, 7, 62 *στρατενόμενοι τὰ μὲν ἄλλα κατάπερ Πέρσαι ἐσκενάδατο, ἀντὶ δὲ τῶν πέλων μίτρηφόροι ἦσαν*. Κατὰ μὲν τὸν Fick εἶναι φρυγικὴ λέξις, *mitra*, *κάλυμμα* ἐν γένει δηλοῦσα, κατὰ δὲ τὸν Kuhn συγγενὴς πρὸς τὴν σανσκριτικὴν *matra*, ἧτις ὀσφός καὶ ζώνη δηλοῖ.

35. **Μνᾶ**, μονὰς βάρους ἀρχικῶς, ποικίλλουσα κατὰ τοὺς χρόνους ἀπὸ 324 — 450 γραμμαρίων. Κατὰ Benfey καὶ Schenkl εἶναι αἰγυπτιακὴ λέξις, κατὰ δὲ Ebel ἐγένετο διὰ μεταθέσεως ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ῥίζης *μεν*, σχέσιν ἐχούσης πρὸς τὰ ἐν, *μία*, καὶ ἐδήλου ἀρχικῶς *μονὰς* ἀπλῶς.

36. **Μόσδον** καὶ **μόσδονος**, ξύλινος πύργος, οἶκος, Ξενοφ. Ἀναβ. 5, 2, 6 ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσσονι τῷ ἐπ' ἄκρον ὠκοδομημένῳ οὐκ ἠθέλην ἐξελεῖν, οὐδὲ ὁ ἐν τῷ πρότερον αἰρεθῆντι χωρίῳ, ἀ.λ.λ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσσόνοις κατεκαύθησαν, ὅθεν καὶ οἱ Μοσσόνοικοι, παρὰ τὴν Κολχίδα οἰκοῦντες, ὠνομάσθησαν, Ἡροδοτ. 3, 94 *Μόσχοισι δὲ καὶ Μοσσονοίκοισι*, 7, 78 *Μάκρωνες καὶ Μοσσόνοικοι κατάπερ Μόσχοι ἐσκευασμένοι ἐστρατεύοντο*, Ξενοφ. Ἀναβ. 5, 4, 2 *ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσσονοίκων ὀρίοις*. Κατὰ Hehn εἶναι σημιτικῆς ἀρχῆς.

37. **Μόσχος**, τὸ ἄρωμα, διάφορον ὅλως τούτου τὸ *μόσχος* = *βλαστός* καὶ νέος τροπικῶς, περὶ ἀνθρώπου καὶ ζῴων, ὅπερ συγγενὲς πρὸς τὸ *μισχος*. Τὸ *μόσχος* τὸ τὸ ἄρωμα δηλοῦν εἶναι κατὰ Fick ἀσιατικόν, *mushk*, σημάζει δὲ τὸν ὄρχιν κυρίως, διότι ἐκ παρεμφερῶν ὀργάνων τοῦ κάστορος ἐξέρχεται τὸ βαρύσμον τοῦτο ἄρωμα, διὸ καὶ *κάστοριον* ἄλλως καλεῖται. Ἡροδ. 4, 109 *ἐν δὲ ταύτῃ ἐνέδριες ἀλίσκορται καὶ κάστορες καὶ ἄλλα θηρία, τῶν τὰ δέρματα παρὰ τὰς σισίφρας παραρράπτεται, καὶ οἱ ὄρχιες αὐτοῖσι εἰσὶ χρήσιμοι ἐς ὑστερέων ἴασιν*. (Βλ. καὶ Stein αὐτόθι).

38. **Νίτρον** καὶ **λίτρον** παρ' Ἡροδότῃ 2, 86 *ταῦτα δὲ ποιήσαντες ταριχεύουσι λίτρον κρύβαντες ἡμέρας ἐβδομήκορτα, κατὰ Benfey καὶ Stein φοινικὴ λέξις, neter*.

*) Ἰδε ἀρ. 19, σελ. 363—365,

39. **Όασις καὶ αὔασις.** Ὁ Stein ἐν Ἡροδότῳ 3, 26 ἀπικόμενοι — ἐς Όασιν πόλιν σημειοῦται τάδε. « Ἡ λέξις όασις εἶναι αἰγυπτιακῆς καταγωγῆς. Ἐν τοῖς ἱερογλύφοις λέγεται vach καὶ δηλοῖ φυτεία (Anpflanzung) ἐκ τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἐγένετο καὶ τὸ κοπτικὸν vash καὶ τὸ ἀραβικὸν uah ». Ὡστε ὀρθότατα ὁ Στράβων (17, 701) λέγει αὔασεις δ' οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσι τὰς οἰκονόμενας χώρας περιεχομένας κίχλω μεγίσταις ἐρημίαις ὡς ἂν ρήσους πελαγίας· πολὺ δὲ τοῦτ' ἐστὶ κατὰ τὴν Αἰθίαν· τρεῖς δ' εἰσὶν αἱ πρόσχωροι τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐπ' αὐτῇ τεταγμένα.

40. **Όθόνη,** λεπτὸν λινοῦν ὕφασμα, κατὰ Hehn ἀσιατικὴ λέξις, διότι ἀσιατικῆς βιομηχανίας προῦν ἦτο.

41. **Όνος,** τὸ ζῶον, ἔπειτα δὲ τροπικῶς 1) τοῦ μύλου ἢ ἄνω πέτρα (ἢ κάτω ἐλέγετο μύλος καὶ τράπεζα τοῦ μύλου), Ξενοφ. Ἀναβ. 1, 55 οἱ δ' ἐνοικοῦντες ὄρους ἀλέτας παρὰ τὸν ποταμὸν ὀρῶντες καὶ ποιῶντες εἰς Βαβυλῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν καὶ ἀνταγοράζοντες σίτον ἕζων, 2) μηχανικὴ βαρουλικὸν, Ἡροδοτ. 7, 36 ταῦτα δὲ ποιήσαντες κατέεινον ἐκ γῆς στρεβλοῦντες ὄνοις ξυλτροῖσι τὰ ὄπλα, 3) ὁ καὶ ὀνίσκος ἄλλως λεγόμενος ἰχθύς, βακαλιάρος· Ἡ λέξις σημιτικὴ κατὰ Benfey καὶ Hehn, διότι ἐν τῷ ἐβραϊκῷ εἶναι aton, ἀρχικῶς δὲ ἦτο atinos, ἐξ οὗ τὸ λατινικὸν asinus, ὅθεν πᾶσαι σχεδὸν αἱ εὐρωπαϊκαὶ λέξεις γίνονται, asino, âne, Esel, κτλ. ἢ ὄτινος, ἐξ οὗ ὄτρος, ὄστρος, ὄρος. Ἀλλὰ κατὰ Weber γίνετα ἐκ τῆς σανσκριτικῆς ρίζης on, ἐξ ἧς καὶ τὸ λατινικὸν onus = φόρος· ὄρος ἄρα κατὰ Weber δηλοῖ φορητὸν ζῶον.

42. **Όουζα καὶ ὄουζον,** κατὰ Hehn καὶ Fick εἶναι περσικὴ λέξις, Brisi, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἰνδικῆς καταγωγῆς. Τὸ ἡμέτερον ρίζιδον ἐγένετο ἐκ τῆς ἰταλικῆς μορφῆς τῆς αὐτῆς λέξεως, riso.

43. **Παλαιστίνη,** παρ' Ἡροδότῳ τὸ πρῶτον ἀπαντᾷ ἡ λέξις, 1, 106 ἐπεὶ τε ἐγένοντο ἐν τῇ Παλαιστίνῃ Συρίη, 2, 104 Φοίνικες δὲ καὶ Σύροι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, 4, 39 παρὰ τε Συρίην τὴν Παλαιστίνην καὶ Αἴγυπτον, προήλθε δὲ κατὰ Stein ἐκ τοῦ σημιτικοῦ Peleschet ἢ Paleschtim = Φιλισταία, χώρα Φιλισταίων.

44. **Παράδεισος.** Ὁ Vollbrecht ἐν τῷ Αἰθιόπῳ εἰς τὸν Ξενοφῶντα σημειοῦται ταῦτα. « Παράδεισος, περσικὴ λέξις, ἀρμενιστὶ partes, σανσκριτιστὶ paradeca, ἐβραϊστὶ pades, πάντα ἰσοδύναμα τῷ εὐρωπαϊκῷ Park ».

45. **Παραδάγγης.** Πρὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὁ Ἡρόδοτος ἐχρήσατο τῇ λέξει ἐν 2, 6 ὅσοι μὲν γεωπειράει εἰσι ἀνθρώπων, ὀργυρήσι μεμετρήκασιν τὴν χώραν, οἱ δὲ πολλοὶν ἔχουσι παραδάγγησι, ἐνθα ὁ Stein περκατρεῖ. « Καὶ νῦν ἐτι farsach ἢ farsang ἐν Περσίᾳ λέγεται τὸ μίλλιον. Ἡ ἀρχαία περσικὴ λέξις ἦτο parathanka, ἧς τὸ θ' συνθετικὸν ἐτηρήθη ἐν τῇ νέᾳ περσικῇ γλώσσῃ, sank = λίθος, ἐστῆκεν δὲ κυρίως ὀρόλιθος ».

46. **Πάρις,** ὁ μυρὶ Ἀχαιοὺς ἄλγεα θεία διὰ τῆς ἀπαγωγῆς τῆς Ἑλένης, οὐδὲν ἄλλο ἢ μαχητὴς δηλοῖ κατὰ Curtius καὶ Meyer καὶ Fritzsche καὶ Spiegel, διότι ἡ ζευδικὴ ρίζα par ἐπιτίθεσθαι σημαίνει, ὥστε τὸ ἐπώνυμον Ἀλέξανδρος ἀπλῆ ἐξελλήμισις τοῦ Πάρις εἶναι.

47. **Πιστάκη,** τὸ δένδρον τὸ παράγον τὰ πιστάκια ἢ φιστάκια, κατὰ Hehn εἶναι περσικὴ λέξις.

48. **Ρόδον** καὶ αἰολιστὶ βρόδον, ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον παρ' Ὀμήρῳ, Ἰλιαδ. Ψ 186 ρόδοεντι δὲ χρεῖν ἐλάω, τὸ δὲ δένδρον ρόδη (ρόδεα), κατὰ Hehn ἰσπανικὴ λέξις, περσιστὶ vareda, ἀρμενιστὶ vard, γαλλοῖσι vrad καὶ ἀραβιστὶ uard, ὥστε ὁ αἰολικὸς τύπος βρόδον ἀρχαιότερος.

49. **Ροιά,** παρ' Ὀμήρῳ εὐρηταὶ τὸ πρῶτον Ὀδυσ. Η 115 ὄρχναι καὶ ροῖαι καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι, καὶ εἶναι κατὰ Hehn σημιτικῆς ἀρχῆς.

50. **Σάκκος,** ἀρχικῶς χονδρὸν ὕφασμα, ἐκ τούτου τὸ παρ' Ἡροδότῳ ῥῆμα σακκέειν, 4, 23 τοῦτο ἐπειρῆνται πέποι, σακκέουσι ἱματίοισι, ἀπορροεῖ δὲ ἀπ' αὐτοῦ παρὰ καὶ μέλαρ, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι ἐρμηνεύτη ἀλίθειν ἐρμηνεύουσι, τὸ παρὰ Γαληνῷ σακκελίθειν καὶ τὰ ἐκ τούτου σακκελιστῆρ καὶ σακκέλισμα. Σημιτικὴ ἡ λέξις κατὰ Vossius. « Saccus, non a sago, sed a graeco σάκκος, quod ipsum est non a σάττω, sed ab hebraeo ».

51. **Σάκχαρ καὶ δάκχασι καὶ δάκχαρον,** ἐκ τοῦ ἰνδικοῦ Carkara κατὰ Böhtlingk, ὅπερ σημαίνει βωλίδια, μικροὶ βῶλοι.

52. **Σάνδαλον καὶ δάμβαλον,** εἶδος ὑποδήματος, περσικὸν κατὰ Schwabe, Sandal.

53. **Σατραπίης,** ὁ Ἡρόδοτος πρῶτος ἐδίδαξε τὸ ἔτυμον τῆς λέξεως εἰπὼν 1, 112 ἡ ἀρχὴ τῆς χώρας ταύτης, τὴν οἱ Πέρσαι σατραπήην καλέουσι, ἐστὶ ἀπασέων τῶν ἀρχέων πολλόν τι κρατίστη, ὅπου ὁ Stein σημειοῦται. « Ἡ λέξις σατραπίης περσιστὶ ἐξεφρέετο Khshatra-pavam, ἦτοι tutor regni, κηδεμῶν τοῦ κράτους. Ἐν ἐπιγραφαῖς εὐρέθη καὶ ὁ πρὸς τὸ πρωτότυπον μᾶλλον προσεγγίζων τύπος ἐκσατραπέειν.

54. **Σίδδον ἢ σίδν,** ἡ ἄλλως ροῖα λεγομένη. Κατὰ Hehn εἶναι περσικὴ λέξις, Seb. Ὑπῆρχε καὶ κόμη ἐν Μεγαρικῇ Σιδῶνι, ἐξ ἧς καὶ μηλέαι Σιδούρταιαι αἱ ροῖαι ἐκαλοῦντο.

55. **Σινδών,** ὕφασμα καθόλου λεῖον, Ἡροδοτ. 2, 86 λούσαντες τὸν νεκρὸν κατεμίλλουσιν πᾶρ αὐτοῦ τὸ σῶμα σινδόνας τελαμῶσι, ἀλλὰ σινδῶν βυσσίνη κατὰ Stein ἦτο εἶδος μουσελίνης. Κατὰ Pape καὶ Schenkl εἶναι αἰγυπτιακὴ ἡ λέξις, schend ἢ schenti.

56. **Συάραγδος καὶ μάραγδος,** ἰνδικῆς ἀρχῆς κατὰ Poll καὶ Curtius, marakata καὶ marakta, ὥστε τὸ σ εἶναι προθεματικόν.

57. **Σπάδιξ,** κλάδος φοίνικος, τὸ βαίον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ιβ' 13 ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαία τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ἐπάντησιν, ὅπερ κατὰ Hehn

ἐγένετο ἐκ τοῦ αἰγυπτιακοῦ Βα. Σπάδιξ ἀπαντᾷ παρὰ Πλουτάρχ. Συμπ. 8, 4 πρῶτος Θησεύς ἐν Δήλῳ ἀγῶνα ποιῶν ἀπέσπασε κλάδον τοῦ ἱεροῦ φοίνικος, ὃς καὶ σπάδιξ ὠνομάσθη, εἶναι σημιτική ἢ λέξις κατὰ Hehn.

58. **Στίμι** καὶ **Στίμις**, μᾶλλον βαρῆ τῶν ὀφρῶν καὶ βλεφαρίδων, ὅθεν καὶ τὸ ῥῆμα στιμιμίζω—βᾶπτω ὄφρυς καὶ βλεφαρίδας καὶ ἐν γένει τὰς τρίχας. Κατὰ Pape καὶ Hehn εἶναι αἰγυπτιακῆς ἀρχῆς.

(Ἀκολουθεῖ).

M. I. ΚΕΦΑΛΑΣ.

G. E. LESSING.

ΛΑΟΚΟΩΝ*

ἸΗ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ΙΖ'.

* Ἄλλ' ἴδως ἀντείπει τις ὅτι τὰ σημεῖα τῆς ποιήσεως οὐ μόνον ἀλλήλοισ ἐπονται ἀλλὰ καὶ αὐθαίρετα τυγχάνουσι καὶ δύνανται ἐν γένει ὡς τοιαῦτα, νὰ παραστήσωσι σώματα, οἷα ἐν χώρῳ ὑψίστανται. Καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Ὀμίρῳ εὔρηνται παραδείγματα τούτου, ἡδύνατο δέ τις ν' ἀναμνησθῆ τῆς παρ' αὐτῷ ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα τύχη τοῦ θετικωτάτου παραδείγματος περὶ τοῦ πῶς δύναται τις διεξοδικῶς πλὴν οὐχ ἥττον ποιητικῶς νὰ περιγράψῃ ἐν μόνον πρᾶγμα κατὰ τὰ προσκείμενα ἀλλήλοισ μέρη αὐτοῦ.

Θ' ἀπαντήσω εἰς τὴν διττὴν ταύτην ἀντίρρῳδιον. Ἀποκαλῶ αὐτὴν διττὴν, διότι ὀρθόν τι συμπέρασμα δέον νὰ ἴηται ἔγκυρον κἂν ἐτι μὴ ὑπάρχῃ σχετικὸν παράδειγμα· τούναντίον δὲ εἰς τὸ τοῦ Ὀμήρου παράδειγμα ἀποδίδω σπουδαιότητα, κἂν ἐτι δι' οὐδενὸς συμπεράσματος δύναμαι νὰ δικαιολογήσω αὐτό.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι, αὐθαίρετων ὄντων τῶν σημείων τοῦ λόγου, εἶναι βεβαίως δυνατόν ὥστε δι' αὐτῶν νὰ θέσῃ τις τὰ διάφορα μέρη σώματος τινος ἐν τοιαύτῃ ἀλληλουχίᾳ, οἷα καὶ ἐν τῇ φύσει αὐτῇ ἀπαντῶσι. Τοῦτο ὅμως ἀποτελεῖ ἰδιότητα τοῦ λόγου ἐν γένει καὶ τῶν σημείων αὐτοῦ, οὐχ ὅμως ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἀρμοδιότητος ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ποιήσεως. Ὁ ποιητὴς οὐδόλως ἐψίεται ἵνα ἀπλῶς καταληπτὸς μόνον γίνῃται, αἱ δὲ παραστάσεις αὐτοῦ ἀπλῶς καθαραὶ καὶ σαφεῖς ὄσι, διότι εἰς τοῦτο ἀρκεῖται ὁ πεζογράφος μόνον, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ ἵνα τὰς ιδέας, ἃς ἐν ἡμῖν ἐγείρει, τοσοῦτον ζωηρὰς καταστήσῃ ὥστε ἐν τῇ ταχύτητι, μεθ' ἧς ἀνεξιδδόνται, νὰ πιστεύωμεν ὅτι αἰσθανόμεθα τὰς πραγματικὰς αἰσθητὰς ἐντυπώσεις τῶν ὑπὸ τῶν ιδεῶν ἐκείνων ἐκδηλουμένων ἀντικειμένων, ἐν τῇ στιγμῇ δὲ ταύτῃ τῆς ἀπάτης νὰ παύωμεν τοῦ νὰ ἔχωμεν συνειδησὶν τῶν μέσων, ἅτινα πρὸς τοῦτο μεταχειρίζεται, ἥτοι τῶν λέξεων αὐτοῦ. Εἰς τοῦτο δὲ κατέληγεν ἡ ἀνωτέρω ἐρμηνεία τῆς ποιητικῆς εἰκόνας. Ἄλλ' ὁ ποιη-

τὴς δέον πάντοτε νὰ ζωγραφῆ· τῶρα δὲ θέλομεν ἴδει κατὰ πόσον ἀρμόζουσι τῇ ζωγραφικῇ ταύτῃ σώματα, ὧν τὰ μέλη ἀλλήλοισ παρακείνται.

Τίνι τρόπῳ ἐπιτυγχάνομεν τῆς σαφοῦς παραστάσεως πράγματός τινος ἐν χώρῳ; Πρῶτον παρατηροῦμεν τὰ μέρη αὐτοῦ κατ' ἰδίαν, εἶτα τὸν σύνδεσμον τῶν μερῶν τούτων καὶ τέλος τὸ ὅλον. Τὰς διαφόρους ταύτας ἐνεργείας ἐκτελοῦσιν αἱ ἡμέτεραι αἰσθήσεις μετὰ ταχύτητος τοσοῦτον καταπληκτικῆς, ὥστε φαίνονται ἡμῖν ὡς μία καὶ μόνη, ἡ δὲ ταχύτης αὐτῆ εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία, προκειμένου νὰ λάβωμεν ἰδέαν τοῦ ὅλου, ὅπερ οὐδὲν πλέον εἶναι ἢ τὸ ἀποτελεσματὸν τῶν ιδεῶν, ἃς περὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ συνδέσμου αὐτῶν σχηματίζομεν. Τεθεῖσθω λοιπὸν ἡδὴ πρὸς τούτοις ὅτι ὁ ποιητὴς ἄγει ἡμᾶς ἐν λαμπροτάτῃ τάξει ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ ἀντικειμένου πρὸς τὸ ἕτερον· τεθεῖσθω ὅτι γινώσκει κάλλιστα νὰ σαφηνίσῃ ἡμῖν τὸν σύνδεσμον τῶν μερῶν τούτων· πόσον χρόνον πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖ; Ἐκεῖνο, ὅπερ διὰ μιᾶς ἐφορᾷ ὁ ὀφθαλμὸς, ἀφηγεῖται οὗτος ἡμῖν μετὰ καταδύλου βραδύτητος καὶ βαθμηδόν, συχναῖς δὲ συμβαίνει ὥστε ἐν τῷ τελευταίῳ χαρακτῆρῳ νὰ λησμονήσωμεν πάλιν τὸν πρῶτον. Καὶ ὅμως, ἐὰν θέλωμεν ἐκ τῶν χαρακτῆρων τούτων ἐν τι ὅλον νὰ σχηματίσωμεν, ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τὰ παρατηρηθέντα μέρη μένουσιν ἀδιακόπως παρόντα καὶ δύναται οὗτος νὰ διέλθῃ ταῦτα ἐπανειλημμένως· τούναντίον διὰ τὴν ἀκοὴν ἀπόλλυνται τὰ ἀκουσθέντα μέλη, ἐὰν μὴ μειώσῃν ἐν τῇ μνήμῃ. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἐτι μειώσῃν ἐκεῖ, ὅποσον κόπον καὶ ὅποιαν προσπάθειαν ἀπαιτοῦσιν ἵν' ἀναεωθῶσιν αἱ ἐντυπώσεις αὐτῶν κατὰ τάξιν οὗτω ζωηρῶς ἢ καὶ διὰ μετρίας ταχύτητος μόνον ἅπαξ εἰς τὸν νοῦν ἀνακληθῶσιν ἵνα ποιῶν τινα ἰδέαν περὶ τοῦ ὅλου σχηματίσωμεν;

Ἄς δοκιμάσωμεν τοῦτο ἐπὶ παραδείγματος, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀριστοτέχνημα ἐν τῷ εἶδει αὐτοῦ!

*Τῆς εὐπρεποῦς γερτιανῆς ἡ κορυφὴ ὀρθοῦται
ἐν μέσῳ ταπεινοῦ χοροῦ ἄλλων ἁπλῶν βοτάνων·
ἔπὸ τὰ ρεύματα αὐτῆς λαδὸς ἀνθέων κέπτει
κι' ὁ γαλανὸς τῆς ἀδελφῆς ἐν σεβασμῷ προσκλίρει.
Ἀνθέων ὁ ἀγρὸς χρυσός, ἐπὸ μορφῆν ἀκτίρων,
τὴν σκιερὰν αὐτῆς στολὴν καλλίων, περιστρέφει·
τὸ στίλβον λευκοπράσινον τῶν λείων αὐτῆς φέλλων
ἀστράπτει ἐκ τῆς λάμψεως ἀδαμαντίνων θρόμβων.
Ὁρθότατον νὰ συννεοῖτ' ἡ ρώμη μετὰ κόσμον·
ε' ὄρατον σῶμα ζῆ ψυχῇ ὄραιότερα ἔτι.
Ἐταῦθα χθαμαλὸν γυτὸν, ὡς φαιδρὸν νέφος ἔρπον,
ἔχει τὸ φέλλον σταρωτῶν—ἐκ φύσεως τὸ δῶρον·
τὸ ἄρθος, χαριέστατον πτηνὸν ἐξ ἀμεθέστον,
δύο τὰ ῥάμψη κέκτηται, ὀλόχρυσον καὶ ταῦτα.
Ἀστράπτων φέλλον παρεκεί δακτυλωτοῦ πρᾶσινον
εἰς διανγρὸς βνάχιον ἀντανάλλεται ὅλον·
τὴν τῶν ἀνθέων ἀπαλὴν ὑπέρευρον χιθῶνα
ἀσπὴρ ἐγκλείει ραβδωτὸς ἐντὸς λευκῶν ἀκτίων.
Ρόδα καὶ σμάραγδοι ἀνθεῶν καὶ ἐν κοινῷ λειμῶνι
καὶ πορφυροῦσιν ἐνδύμα τὸς βράχους περιβάλλει.*

*) Ἰδε ἀριθ. 19, σελ. 365—367.

1) Ἰδε Ἄλλεις τοῦ x. Hallers.

Ἐκεῖνα, ἅτινα ὁ σοφὸς ποιητὴς μετὰ πολλῆς τῆς τέχνης ζωγραφεῖ καὶ συμφώνως τῇ φύσει, εἶναι βότανα καὶ ἄνθη. Ζωγραφεῖ, ἀλλ' ἄνευ οἰασδύποτε ἀπάτης. Δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι ὁ μνδέποτε τοιαῦτα βότανα καὶ ἄνθη ἰδὼν δὲν ἤθελε δυνηθῆναι ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν τινὰ περὶ τούτων. Πιθανὸν ὅτι ὅλαι αἱ ποικιλικαὶ εἰκόνες ἀπαιτοῦσι προηγούμενην τινα γνωριμίαν μετὰ τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἐξεικονίζουσιν. Ἐπίσης οὐδόλως θέλω ἀρνηθῆναι ὅτι καὶ δι' ἐκεῖνον, ὅστις εὐμορεῖ ἐνταῦθα τοιαύτης γνωριμίας, ὁ ποιητὴς θὰ ἠδυνάτῃ νὰ διεγείρῃ ζωροτέρα ἰδέαν περὶ τινῶν ἐκ τῶν μερῶν. Ἐρωτῶ μόνον αὐτὸν ὁποῖα τις εἶναι ἡ περὶ τοῦ ὄλου ἰδέα; Ἐὰν αὕτη δέον νὰ ἦναι ζωροτέρα τότε οὐδόλως πρέπει νὰ προεξέχῃ ἐν αὐτῇ ἰδιάζοντα μέρη ἀλλὰ τὸ ὑπέρτερον ἥδως ἐπὶ ὄλων ἐξ ἴσου νὰ φαίνηται διακχυμένον, ἢ δὲ ἡμετέρα φαντασία δέον ἐξ ἴσου ταχέως ἅπαντα νὰ διατρέχῃ, ἵνα διὰ μιᾶς πλάτην ἐξ αὐτῶν ἐκεῖνο, ὅπερ ἐν τῇ φύσει διὰ μιᾶς καθορᾶται. Συμβαίνει τοῦτο ἐνταῦθα; Ἐὰν οὐχί, πῶς δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι «τὸ ὁμοίωτον σχέδιον ζωγράφου τινὸς θὰ παρίστατο ἀπέναντι τῆς ποικιλικῆς ταύτης περιγραφῆς ὅλως ἀσθενὲς καὶ σκοτεινόν;»¹ Αὕτη ἀπείρω ὑπολείπεται ἐκεῖνον, ὅπερ γραμμαὶ καὶ χρώματα δύναται νὰ ἐκφράσωσιν ἐπὶ τῆς ὁθόνης ὁ δὲ περὶ τὴν τέχνην κριτικὴς, ὃς ἀποδίδει αὐτῇ τὸν ὑπερβολικὸν τοῦτον ἐπαινον, πρέπει ὑπὸ ὅλως ἐσφαλμένῃν ἐποψῆν νὰ ἐθεώρησε ταύτην· δέον νὰ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ ξένου διακόσμου, ὃν ὁ ποιητὴς συνέπλεξε ἐν ταύτῃ, ἐπὶ τῆς ὑπὲρ τὴν φυσικὴν ζωὴν ἐξάρσεως, ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐσωτερικῶν τελειοτήτων, αἷς τὸ ἐξωτερικὸν κάλλος ὡς κέλυσος μόνον χρησιμεύει, ἢ ἐπ' ἐκείνης τῆς καλλονῆς καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ζωρότητος καὶ ὁμοιότητος τῆς εἰκόνης, ἢν ἡμῖν ὁ τε ζωγράφος καὶ ὁ ποιητὴς περὶ αὐτῆς δύναται νὰ παράσῃ. Πλὴν ἐνταῦθα πρόκειται ἀπλῶς περὶ τοῦ τελευταίου καὶ ὁ λέγων ὅτι οἱ ἀπλοῖ στίχοι

*Ἀνθέων δ' ἀγνὸς χρυσός, ἐπὶ μορφῇν ἀκτίων,
τὴν σμικρὰν αὐτῆς στολὴν καλλένων, περιστέρει·
τὸ στίλβον λευκοπράσινον τῶν λείων αὐτῆς φέλλων
ἀστράπτει ἐκ τῆς λάμψεως ἀδαμαρτίων θρόμβων.*

ὅτι οἱ στίχοι οὗτοι δύναται ὡς πρὸς τὴν ἐντύπωσιν, ἢν ἐμποιοῦσι, ν' ἀμυλλῶνται πρὸς τὴν ἀπομίμησιν ἐνὸς Χουῦδούμ² οὐδέποτε θὰ συνεβουλεύθη τὴν αἰσθησὶν αὐτοῦ ἢ ἐξ ἐπιτήδεος ταύτην θ' ἀρνηθῆναι. Οὗτοι δύναται, τῶν ἀνθέων τούτων ἐν χερσὶν εὐρισκόμενων, κάλλιστα ν' ἀπαγγελοῦσιν, καθ' ἑαυτοὺς ὅμως ὀλίγον ἢ οὐδὲν λέγουσι. Εἰς ἐκάστην τῶν λέξεων ἀκούω ἐργαζόμενον τὸν ποιητὴν, ἀλλ' αὐτὴν ταύτην τὴν πραγματικότητα πολὺ ἀπέχω τοῦ νὰ ἴδω.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν ἀρνοῦμαι ἐν γένει ὅτι ὁ λόγος κέκμηται τὴν δύναμιν νὰ περιγράψῃ σωματικὸν τι σύνολον κατὰ τὰ μέρη αὐτοῦ· δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καίπερ ἀλλήλοις ἐπόμενα, οὐχ ἥπτον εἶδιν αὐθαίρετα. Ἄλλ' ἀρνοῦμαι τὴν δύναμιν ταύτην εἰς τὸν λόγον ὡς μέσον τῆς ποιή-

σεως, καθόσον ἐκ τῶν τοιούτων γενικῶν περιγραφῶν τῶν σωματικῶν ἐλλείπει τὸ ἀπατηλόν, πρὸς ὃ ἡ ποιητικὴ ἐξαιρέτως ἀποβλέπει, τὸ δὲ ἀπατηλόν τοῦτο, τοῦτου ἔνεκα λέγω δυνατόν νὰ ἐλλείπῃ ἐξ αὐτῶν, καθόσον ἢ ὡς δυνατόν ὑπαρξῆς τοῦ σώματος συγκρούεται μετὰ τῆς ἐξακολουθητικῆς ιδιότητος τοῦ λόγου καί, ἐνῶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ δευτέρῳ συγχωνεύεται, εὐκολώτερον μὲν ἀποβαίνει ὁ εἰς τὰ μέρη αὐτοῦ χωρισμὸς τοῦ ὄλου, ἀλλ' ἢ ἐν τέλει ἐπανασύνθεσις τῶν μερῶν τούτων πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ὄλου καθίσταται ἀδύνηθως δυσχερὴς οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ ἀδύνατος.

Πανταχοῦ λοιπὸν ὅπου δὲν ἀποσκοπεῖται ἡ φανταστικὴ ἀπάτη καὶ ὅπου πρόκειται μόνον περὶ τοῦ νοητικοῦ τῶν ἀναγνωστῶν καὶ περὶ τῆς καθαρῶς καὶ ὁσὸν τὸ δυνατόν τελείας ἰδέας, δύναται αἱ ἐκ τῆς ποιήσεως ἀποκεκλεισμένα αὐτὰ περιγραφαὶ τῶν σωματικῶν νὰ εὐρίσκωσι χώρον καὶ οὐχὶ μόνον ὁ πεζὸς ἀλλὰ καὶ ὁ δογματικὸς ποιητὴς (ἐπειδὴ ἐκεῖ ὅπου οὗτος δογματίζει δὲν εἶναι πλέον ποιητὴς) δύναται νὰ ποιῶνται χρῆσιν τούτων μετὰ πολλῆς τῆς ὠφελείας.

Οὕτω π. χ. ὁ Βιργίλιος περιγράφει ἐν τῷ περὶ γεωργίας ποιήματι αὐτοῦ μίαν πρὸς κτηνοτροφίαν κατάλληλον ἀγελάδα:

. . . Optima torvae

Forma bovis, cui turpe caput cui plurima cervix,
Et crurum tenuis a mento palearia pendent;
Tum longo nullus lateri modus: omnia magna,
Pes etiam, et camuris hirtae sub cornibus aures.
Nec mihi displiceat maculis insignis et albo,
Aut juga detrectans interdumque aspera cornu,
Et faciem tauro propior; quaeque ardua tota,
Et gradiens ima verrit vertigia cauda.

Ἡ ὠραῖον πῶλον:

. . . . Illi ardua cervix

Argutumque caput, brevis alvus, obesaque terga,
Luxuriatque toris animorum pectus, etc¹.

Τίς δὲ δὲν διορᾷ ἐνταῦθα ὅτι ὁ ποιητὴς ἐφρόντιζε μᾶλλον περὶ χωρισμοῦ τῶν μερῶν ἢ περὶ τῆς παραστάσεως τοῦ ὄλου; Οὗτος θέλει ν' ἀπαρτιθῆσιν ἡμῖν τὰ διακριτικὰ γνωρίσματα καλοῦ πωλαρίου ἢ ἀκμαίας ἀγελάδος ἵνα καταστήσῃ ἡμᾶς ἱκανοὺς ὥστε, ὅταν πλειοτέρας ἢ ὀλιγοτέρας τούτων ἀπαντῶμεν κατόπιν, νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου· ἀδιάφορον ὅμως εἰς αὐτὸν εἰ πάντα τὰ γνωρίσματα ταῦτα εὐχερῶς δύναται νὰ συναρμοσθῶσιν ἐν μιᾷ ζωορᾷ εἰκόνι ἢ οὐ.

Ἐκτὸς τῆς χρήσεως ταύτης αἱ λεπτομερεῖς εἰκόνες σωματικῶν ἀντικειμένων ἄνευ τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης ὁμορικῆς περὶ τὴν τέχνην δεξιότητος τοῦ μεταβάλλειν ὁ συνυπάρχον τούτων εἰς πραγματικὴν ἀλληλουχίαν, ἀνεγνωρίσθησαν πάντοτε ὑπὸ τῶν ἀρίστων κριτῶν ὡς ψυχρὸν τεχνουργημα, ἐλαχίστην ἢ καὶ μηδεμίαν ὅλως ὑποδηλοῦν εὐφύϊαν. Ὅταν, λέγει ὁ Ὀράτιος, ὁ ἀδέξιος ποιητὴς δὲν δύναται νὰ προῆθῃ περαιτέρω, ἀρκεται ζωγραφῶν δάδος, βωμόν, θυάκιον ἐλικοειδῶς ῥεόν διὰ χαριέντων ἀγρῶν, θροοῦν ῥεῦμα, οὐράνιον τόξον καὶ τὰ τοιαῦτα.

1) Breitingers Kritische Dichtkunst Th. II. σ. 802.

2) Huysum, οἰκογένεια ὀλλανδῶν ζωγράφων Σ. Μ.

1) Georg. Iib. III v. 51 et 79.

— — — Lucus et ara Dianae,

Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.¹

Ὁ ἀνδρικός Πόπ μετὰ μεγάλης περιφρονήσεως ἠτέριζε πρὸς τὰς γραφικὰς ἀποπειράς τῆς ποιητικῆς τῶν παιδικῶν αὐτοῦ χρόνων. Πρῶτος ἐζητεῖ ἵνα ὁ μὴ θέλων ἀναξίως νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα ποιητοῦ, ὀφείλῃ νὰ ἀρνηθῆ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερον τὸν πρὸς περιγραφὰς πόθον, ἐχαρακτήρισε δὲ τὸ ἀπλῶς γραφικὸν ποίημα ὡς συμπόσιον ἐξ ἀπλῶν καρυκευμάτων.

Περὶ τοῦ κυρίου Κλάιστ δύναται νὰ βεβαιώσω ὅτι ἐπ' ἐλάχιστον ἐδεμνύνετο διὰ τὸ περὶ τοῦ ἔαρος ἔργον αὐτοῦ. Ἐὰν ἔξῃ μακρότερον βεβαίως ἄλλοιαν ὄλως θὰ παρεῖχεν εἰς τοῦτο μορφήν. Ἐσκέφθη νὰ διαγράψῃ σχέδιον αὐτοῦ καὶ ἐζητεῖ μέσα, δι' ὧν τὸ πλῆθος τῶν εἰκόνων, ὡς περ τυχαίως ἔνθεν κακεῖθεν τοῦ ἀτελεπότητος τῆς ἀνανεουμένης πλάσεως ἐφαίνετο ἀποσπάσας, νὰ παραστήσῃ ἐν φυσικῇ τάξει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ παραγομένης καὶ ἀλλήλαις διαδεχομένης. Θὰ ἐξετέλει πρὸς τούτους καὶ ἐκέλευε, ὅπερ ὁ Μαριον-τέλ ἀναμφιβόλως ἐξ ἀφορμῆς τῶν «Ἐκλογῶν» αὐτοῦ (Eclogues) πλείστοις τῶν γερμανῶν ποιητῶν συνεβούλευσε· θὰ ἐσχημάτιζεν ἐκ σειρᾶς εἰκόνων, ὀλίγα ἐγκλειουσῶν αἰσθημάτων, ἀλληλουχίαν αἰσθημάτων, ὀλίγας παρουσιαζόντων εἰκόνας.

ΙΗ.

Καὶ ὅμως ἂν καὶ ὁ Ὀμπρος αὐτὸς περιέπεσεν εἰς τὰς παγερᾶς ταύτας ἀπεικονίσεις σωματικῶν ἀφτικειμένων, πιστεύω ὅτι ὀλίγιστα θὰ ὑπάρχωσι χωρία ἅτινα δύναται τις νὰ προσαγάγῃ ὑπὸ τὴν ἐποψίαν ταύτην καὶ πέποιθα ὅτι καὶ τὰ ὀλίγιστα ταῦτα χωρία τοιαῦτα εἶσι τὸν χαρακτήρα, ὥστε ἐπικυροῦσι μᾶλλον τὸν κανόνα, οὔτινος φαίνονται ἀποτελοῦντα ἐξαιρέσειν.

Ὅθεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγομεν ὅτι βᾶσις μὲν τοῦ ποιητοῦ εἶναι ἢ ἐν τῷ χρόνῳ ἀλληλουχία, βᾶσις δὲ τοῦ ζωγράφου ὁ χῶρος.

Ἡ ἐν μᾶ καὶ τῇ αὐτῇ εἰκόνι προσαγωγὴ δύο κατ' ἀνάγκην ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστῶτων χρονικῶν σημείων, ὡς π. χ. πρᾶττει ὁ Fr. Mazzuoli παριστῶν τὴν ἀρπαγὴν τῶν Σαβίνων παρθένων μετὰ τῆς συνδιαλλαγῆς τῶν συζύγων αὐτῶν μετὰ τῶν ἰδίων συγγενῶν ἢ ὡς ὁ Τιτιανός, ὁ συνενῶν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τῷ ὅλον ἱστορικὸν τοῦ ἀπωλότοτος υἱοῦ, τὸν ἄσπτον αὐτοῦ βίον, τὴν ταλαιπωρίαν καὶ τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τῷ αὐτῷ προσαγωγῇ τούτων καλεῖται ἐπέμβασις τοῦ ζωγράφου εἰς τὸν κύκλον τοῦ ποιητοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἢ καλαισθησία οὐδέποτε θὰ ἐπιδοκιμάσῃ.

Ἡ πρὸ τοῦ ἀναγνώστου βαθμιαία ἐκθεσις πολλῶν μερῶν ἢ πραγμάτων, ἅτινα ἐν τῇ φύσει κατ' ἀνάγκην διὰ μιᾶς ἀναγκάζονται νὰ παρατηρήσῃ, ὅταν πρόκειται ταῦτα σύνολόν τι νὰ παραστήσωσι, τοῦτο δὲ ἵνα διὰ τοῦ μέσου τούτου παρουσιάσω τῷ ἀναγνώστῃ εἰκόνα τοῦ ὅλου, τοῦτο καλεῖται ἐπέμβασις τοῦ ποιητοῦ εἰς τὸν κύκλον τοῦ ζωγράφου, καθ' ἣν ὁ ποιητὴς καταναλίσκει πολλὴν φαντασίαν ἀνωφελῶς. Πλὴν, ὡς δύο ἀγαθοὶ φίλοι γείτονες οὐδόλως ἐπιτρέπουσιν ἀλλήλοις ἵνα ὁ ἕτερος τῶν δύο τολμᾷ ἀπρεπῆ ἐξάσκῃ-

διν ἐλευθερίας ἐν τῇ τοῦ ἕτερου ἰδιαιτᾶτη κυριότητι, ἐπιτρέπουσιν ὅμως νὰ ἐπικρατῆ ἀμοιβαία ἐπιείκεια ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὀρίων, ἥτις συμβιβάζει εἰρηκτικῶς ἐκατέρωθεν τὰς μικρὰς ἐπεμβάσεις, ἃς ὁ ἕτερος τῶν δύο καθορᾷ ἑαυτὸν ἀναγκαζόμενον νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐν στιγμῇ βίας, ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων ὑψ' ἃς διατελεῖ, ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ τοῦ ἄλλου· οὕτω ταῦτο παρατηρεῖται, προκειμένου καὶ περὶ τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῆς ποιήσεως.

Δὲν θὰ εἶπω ὅμως πρὸς τοῦτο ὅτι ἐν μεγάλας ἱστορικαῖς εἰκόσιν ἢ μία καὶ μόνη στιγμὴ πάντοτε σχεδὸν εὐρύνεται κατὰ τι καὶ ὅτι πιθανῶς οὐδέποτε ὑπάρχει εἰκὼν πλουσία εἰς πρόσωπα, ἐν ἣ ἕκαστον πρόσωπον νὰ διασώζῃ πληρέστατα τὴν κίνησιν καὶ τὴν θέσιν, ἢν ἄλλως ὄφειλε νὰ ἔχῃ ἐν τῇ στιγμῇ τῆς κυρίως ἐνεργείας, διότι τὸ μὲν τηρεῖ πρῶτόν πως θέσιν καὶ κίνησιν, τὸ δὲ βραδύνει πως ἐν ἀμφοτέροις. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἐλευθερίαν, ἢν ὁ καλλιτέχνης διὰ λεπτοτητων τινῶν ἐν τῇ διατάξει ὀφείλῃ νὰ δικαιολογήσῃ, ὡς διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσεως ἢ καὶ ἀπομακρύνσεως τῶν προσώπων αὐτοῦ, ἐπιτρεπούσης αὐτοῖς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον στιγμιαίαν συμμετοχὴν ἐν ἐκείνῳ, ὅπερ συμβαίνει. Ἐνταῦθα ἀπλῶς ποιήσομαι χρῆσιν παρατηρήσεως, ἢν καὶ ὁ κ. Mengs ποιεῖται περὶ τῶν παρὰ τῷ Ραφαήλ στολῶν.¹ «Πᾶσαι αἱ πτυχαί, λέγει, ἔχουσι παρ' αὐτῷ τὸν λόγον αὐτῶν, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτῶν βάρους, εἴτε ὡς ἐκ τῆς κινήσεως τῶν μελῶν. Ἐνίοτε διαβλέπεται ἐν ταῖς πτυχαῖς ταύταις ἢ προηγουμένη τῶν μελῶν θέσις· καὶ εἰς τοῦτο δ' ὁ Ραφαήλ ἀπέδωκε σημασίαν. Ἐν ταῖς πτυχαῖς καθορᾶται πρὸς τούτους ἐὰν κνήμῃ τις ἢ βραχίονα πρὸ τῆς κινήσεως ταύτης ἔκατεῖχε θέσιν πρὸς τὰ ἐμπροσθεν ἢ πρὸς τὰ ὀπισθεν, ἐὰν μέλος τι, καμψθῆν, ἐξετάθῃ ἢ ἴδη ἢ ἐκτείνεται, ἢ ἐὰν, ἐκτεταμένον ὄν πρότερον, κάμπτεται ἢ ἴδη». Ἀναμφιδόητον τυγχάνει ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ συνεννοῖ δύο διαφόρους στιγμὰς ἐν μᾶ καὶ μόνῃ. Διότι, ἐπειδὴ τὸν πόδα, ὁ ὁποῖος ὀπισθεν μὲν εὐρίσκετο, πρὸς ἧτὰ ἐμπρὸς δὲ κινεῖται, ἀμέσως ἐπακολουθεῖ τὸ ἐπ' αὐτοῦ ἀπλούμενον μέρος τοῦ ἐνδύματος, ἔπεται ὅτι τὸ ἐνδυμα θὰ ἦτο ἐκ λίαν σκληροῦ ὑφάσματος, ὅπερ ὅμως ἄλλως λίαν ἀκατάλληλον εἶναι τούτου ἐνεκα τῇ ζωγραφικῇ· οὕτως οὐδεμία ὑπάρχει στιγμὴ, καθ' ἣν τὸ ἐνδυμα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἄλλην ἐπαρουσίασε πτυχίαν ἐκείνης, ἢν ἢ ἐνεστῶσα στάσις τοῦ μέλους ἀπαιτεῖ· ὅταν ὅμως καὶ ἕτεραν φέρῃ πτυχίαν, τότε ἢ μὲν πρώτη στιγμὴ ἀνῆκει εἰς τὸ ἐνδυμα ἢ δὲ νεωστὶ γενομένη τῷ μέλει. Παρὰ ταῦτα ὅμως τίς θὰ ἐπεδείκνυτο τοσαύτην οὐστηρότητα πρὸς τὸν καλλιτέχνην, ὅστις πλεονέκτῃ ἡμα αὐτοῦ ἠγεῖται νὰ δεῖξῃ ἡμῖν ταυτοχρόνως ἀμφοτέρω τῶν στιγμῶν; ἢ τίς μᾶλλον δὲν θὰ ἐπιῆναι αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὅτι ἐφαντάσθη καὶ ἐτόλμησε νὰ διαπράξῃ, τοιοῦτο μικρὸν σφάλμα ἵνα ἐπιτύχῃ μεγαλειότητας περὶ τὴν ἐκφρασὴν τελειότητος;

(Ἀκολουθεῖ).

ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΑΟΥ.

1) De A. P. v. 16.

1) Gedanken über die Schoeneit und über den Geschamek in der Malerei S. 69.

ΛΙΝΑ.*

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐκεῖνο ὅπερ μένει.

VIII.

Μόλις ἔθιξε τὰ ἐδέσματα διὰ τῆς ἀρκυς τῶν ὀδόντων, ἀπεροφημένος ὅλος ὑπὸ τῆς θέας τῆς προσφιλοῦς εἰκόνης· ναί, πρῶτον τοιαύτη ὅποιαν ἐγνώρισεν αὐτὴν, μετὰ στοιχείων καλλονῆς, ἅτινα ἀναμφιβόλως προήχθησαν ἤδη εἰς τελειότητα ἀπόλυτον, μετὰ τῆς ἀξιολατρεύτου ἀιδημοσύνης τῆς παρθενικῆς αὐτῆς ἡθῆς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς σπινθηροβολούσης πονηρίας τῶν μεγάλων καὶ ζωηρῶν τῆς ὀμμάτων ἡ πικρῆς ἐκείνης ἢ πολυχρόστητος, ἥτις τῷ ἔκλεψεν ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν, τὸ «θαῦμα» ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὡς ἐκάλεισεν αὐτὴν ἡ κ. δὲ Ραμβέρ.

Ἐπὶ τῆς διὰ ζωηροῦ σκέπης κεκαλυμμένης τραπέζης τὰ πάντα ἐλάλουν περὶ τῆς μεμακρυσμένης ἐκείνης μερίδος τῆς γῆς, ἣν ὁ Ἰωάννης δὲν ἐγίνωσκεν· οἱ ἦσαν πτηνὰ παρεσκευασμένα ἀναμφιβόλως ὑπὸ μαγειροῦ ἰθαγενοῦς, ἡμίθρακτος ὄρουα, τὸ «βαρθά» κεκαρκευμένον δι' ἰνδοπεπέρεως, τὰ ἑτερογενῆ ἀρτύματα καὶ αἱ ὀξέλακι, παρὰ ταῦτα δὲ αἱ ἰνδικαὶ ὀπώραι, ἐν ἧ καταστάσει δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς Γαλλίαν, ἥτοι βανάναι ἀποπεφλοιομένοι, τὰ ἐξ ἰνδικῶν ἀπίων παγωτά, τὰ ἐσπερίδια τῆς Κεϋλάνης, οἱ νωποὶ φοίνικες, καὶ καρποὶ μαγγιῶν προσέτι τηροῦντες ποσότητά τινα τοῦ χυμοῦ αὐτῶν. Ἐντὸς τῶν τορευτῶν κρυσταλλίνων κυλίκων καὶ φιαλῶν διέλαμπεν ὁ οἶνος τῆς Βορδώ, ὃν οἱ ἄγγλοι ὀνομάζουσι claret, χρεὶν δὲ τῶν ἐπιδορπίων ὁ Port-wine τὸν ὅποιον δίδουσιν εἰς τὰ παιδίαι· ἡδὺ δὲ ἔρωμα, ἀναπεμπόμενον ἐξ ἀνατολικῶν θυμιατηρίων καὶ εὐσμών ξύλων, ἐπλήρου τὴν αἴθουσαν.

Ὅτε ὁ Ἰωάννης ἀνέβη καὶ πάλιν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ ἀσθενοῦς, κατείχετο ὑπὸ ὄνειρώδους τινὸς μέθης· τὰ πάντα τῷ ἐφάνησαν μετμεμωρωμένα, καθ' ὅτι ἐν τῷ μεταξύ οἱ ὑπηρέται εἶχον διορθῶσαι τὴν κλίνην, χωρὶς νὰ μετατοπίσωσι τὸν ἀπασχολοῦντα αὐτὴν, καὶ μεταλλάξει τὰ πρακπετάσματά της· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ρογήρος, ὑπὸ τὴν ἀντιπερισπαστικὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐκδορίου ἀπλλαγίς τῶν βρογχικῶν συριγγμῶν, ὑπνωττεν ἡδὴ ἡσύχως, ἐνῶ ἐλαφρὰ ἐρυθρότης ἐπορφύρου τὰς πνεύμας αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πλησιάζας πρὸς τὴν τράπεζαν ὁ ἰατρός εὐρεν ἀπέναντι τοῦ ἀνακλίντρου αὐτοῦ, ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου ἤρειδε τὰς χεῖρας καθήμενος, παρὰ τὴν μελανοδόχην καὶ τὴν γραφίδα, αἵτινες ἦσαν ἐκεῖ τεθειμέναι χρεὶν τῶν ἰατρικῶν συνταγῶν, ἀντὶ τοῦ κοινοῦ χάρτου, στυλινὸν φύλλον ἐπιστολικῶ παπύρου μετὰ

φκέλλου, ὑπερκείμενα ἐφ' ἑτέρου φκέλλου, φέροντος τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν :

Κύριον Ἰωάννην Δαῦλ

διδάκτορα τῆς ἰατρικῆς

Αἰφνιδία ζοφερὰ ὀμίχλη ἐκάλυψε τὰ ὄμματα αὐτοῦ· ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπαύσατο πάλλουσα καὶ ἀκούσιον ριγὸς ἐδόνθησε τὰ μέλη του... τίς εἶχε θέσει τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην; τίς δὲ εἶχε γράψει αὐτὴν, καὶ τί αὐτὴ περιεῖχε; Φεῦ! ἀνεγνώριζε τὴν γραφὴν, πικρὰ δὲ τίς σκέψις ἐσκότιζε τὸ μέτωπόν του... τί ἄρα περιέκειεν ὁ φκέλλος; ὦ, ἀπλούστατον! ἴσως οὐδὲν ἄλλο ἢ γραμμᾶτιον πεντακροσίων φράγκων, τὴν ἀντιμισθίαν τῆς ἀροσιώσεως αὐτοῦ τιμολογουμένην κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ ἰατροῦ Βερὰκι! Διὰ πρῆσσοῦσης χειρὸς ἠνοῖξε τὸν φκέλλον, ἀλλ' ἀνέσυρεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπιστολὴν ἀντὶ χρημάτων ἔχουσαν ὧδε :

Κύριε,

Διὰ τῶν ἀτιμῆτων φροντίδων καὶ ἀροσιώσεως, ἃς ἐπεδαφιλεύσατε εἰς τὸν ἀδελφόν μου, τὸν Ρογήρον μου, διὰ τοῦ ζήλου καὶ τῶν ἀγώνων ἡμῶν ἐπεβλήθητε ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου ἐσχεῖ· ὅθεν δὲν ἐπιθυμῶ ν' ἀναθέσω εἰς τοὺς συγγενεῖς μου τὴν φροντίδα τοῦ νὰ τεκμηριώσωσιν αὐτὴν πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πρακκαλῶ νὰ δηλώσητε πρὸς ἐμὲ κατ' εὐθείαν τίς ἢ ἀντιμισθία τῆς ἀροσιώσεως ὑμῶν.

Λίνα.

Ὁ Ἰωάννης ἐπὶ στιγμὴν διέμεινεν ἀνακλόμενος καὶ ἐν συγχύσει ἰδεῶν· ἀλλ' ὅτε κατενόησε τὴν σημασίαν τῆς ἐπιστολῆς, ἐδράξαστο τὴν γραφίδα.

— Ἄς συντάξωμεν εἶπε τὴν σημείωσιν τῶν ἀντιμισθίων· ἐψιθύρισε μετ' ὀργῆς.

Καὶ ἔγραψε τάδε :

Κυρία,

Διὰ τὴν σωτηρίαν ἣν ὁ Θεὸς κῦθόκησε νὰ συντελέσῃ δι' ἐμοῦ οὐδὲν ἀπολύτως μοὶ ὀφείλεται, καθ' ὅτι ἐγὼ μὲν ἐπενέβην κατὰ τύχην μόνον, ἢ, κἀλλιον εἰπεῖν, κατὰ θέλημα τῆς Προνοίας.

Ἡ δὲ εὐγνωμοσύνη ὑμῶν καὶ τῶν οικειῶν ὑμῶν ἀνήκει νομίμως εἰς τὸν οἰκογενειακὸν ἰατρὸν σας κ. Βερὰκι. Οἱ ἰατροί, ὡς οἱ ναυτικοὶ καὶ στρατιῶται, ἔχουσι τοὺς ἀξιωματικούς αὐτῶν, ἐγὼ δ' ἔμαθον νὰ ὑποκλίνωμαι πρὸ τῶν ὑπερτερούντων ἐμοῦ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ.

Ὅχι ἦττον εὐχαριστῶ ὑμῖν ἐπὶ τῇ κολακευτικῇ ὑμῶν πλάνῃ.

Ἰωάννης Δαῦλ.

Ἐπὶ δὲ τοῦ φκέλλου ἐπέγραψε :

Κυρία· χρεὶν δὲς Ἀἴρες.

Καὶ ἀρῆκεν ἐπίσης ἀνοικτὸν τὸν φκέλλον· ἰδὼν δὲ τὸν ἀθηνῆ κοιμώμενον ἡσύχως, ἐθεώρησε περιττὴν ἡδὴ τὴν περαιτέρω ἐπαγρύπνησιν ἐπ' αὐτόν, καὶ σημερινούσης τῆς δεκάτης ὥρας, ἀπεχειρέθησε τοὺς

*) Ἰδε ἀριθμ. 18, σελ. 358—360.

οικοδεσπότης, πρὸς οὓς ὑπέσχετο ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ κατὰ τὴν πρῶϊαν τῆς αὔριον.

XI.

Ἄλλὰ τὴν πρῶϊαν τῆς αὔριον δὲν ἐπανῆλθε· ἐπιστολὴ δὲ τις μόνον πρὸς τῆς κ. Δαήλ ἐδήλωσε πρὸς τοὺς ἀναμένοντάς αὐτὸν ὅτι ὁ ἰατρός ἠσθένει.

Ναί, ὁ ἰατρός ἠσθένει ἐπίσης, καθηλούμενος ἐν τῇ κλίνῃ ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ ὃν προὐκάλεσεν ἡ ἀϋπνία, ἡ ἀγωνία, ἡ κόπωση καὶ ὁ ἐν τέλει κατενεχθεὶς ἀπροσδόκητος οὗτος κτύπος. Ἄλλὰ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀποθάνῃ· πῶς; ἡ Ἑλένη δὲν εἶχεν εἰσέτι νυμφευθῆ, ἡ δὲ φιλότιμη μήτηρ θὰ ἐθρήνει ἀπαρηγόρητως· πρὸς τί νὰ ἐπιθέσῃ μέλαν σῆμα πένθους ἐπὶ τοῦ γαμηλίου λευκοῦ πέπλου τῆς νεάνιδος καὶ ἐπὶ τῆς ἀργυρότριχος κόμης τῆς χήρας μητρὸς; Ὅθεν δὲν ἀπέθανε, καθότι χρίστα ἐθεράπευσεν αὐτὸς ἑαυτὸν, μηδένα ἄλλον ἰατρὸν προσκαλέσας.

Ὅταν κατέλιπε τὴν κλίνην ἰσχυρῶς, κλονούμενος καὶ κεκυρωμένος ὑπὸ τὸ βῆρος τῆς ὀδύνης ἡ μήτηρ λυομένη εἰς δάκρυα, ἀνεβόησε περιπαθῶς :

— ὦ, Ἰωάννη μου! Ἰωάννη μου! . . .

Ἐκεῖνος ἐννοήσας τὴν σημασίαν τῆς ἀναφωνήσεως, ἐφίλησεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡς ἄλλοτε, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ὀξείας θλίψεως.

— Ναί, εἶπεν αὐτῇ· τὸ βλέπω καλῶς, δὲν ἀρκεῖ πλέον ἡ μήτηρ· δὲν εἶμαι πλέον ἰκανὴ νὰ σὲ φυλάξω, νὰ σὲ ὑπερασπίσω· ἔχεις ἀνάγκη νὰ ἦδῃ ἄλλης τινὸς ἀγάπης.

— Καί . . . ἐκεῖνοι; ἠρώτησεν ὁ νέος δειλῶς· πῶς ἔχει τὸ παιδίον;

— ὦ, τὸ παιδίον ἐθεραπεύθη ἐντελῶς· χθὲς ἦλθε μόνον τοῦ ἐφ' ἀμάξης ἵνα λάβῃ εἰδήσεις περὶ σοῦ· ἠθέλε νὰ ἐκδιᾶσῃ τὴν εἴσοδον εἰς τὸ δωμάτιόν σου, ὁ ταλαίπωρος μικρὸς, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν «κ. Δαήλ» ὡς ἔλεγε· ἄλλως τε κ' ἐκεῖνοι ἤρχοντο καθ' ἐκάστην.

— Ναί, εὐγνωμονοῦσιν· ἐψιθύρισε ὁ Ἰωάννης· εἶναι ἀγαθοί· θὰ ὑπάγω νὰ τοὺς εὐχαριστήσω.

— Ὅκ σὲ συνοδεύσω κ' ἐγώ, ἂν θέλῃς.

— Εὐχαρίστως μήτηρ, ἀπάντησεν.

Καὶ ἐκάθισε, τὸ πρῶτον ἤδη ἐκτὸς τῆς κλίνης κατὰσυντετριμμένος ἐκ καταβολῆς ἐν ᾧ ἡ χήρα περετῆρει αὐτὸν ἀνησυχῶς ἀνὰ μέσον τῶν δακρύων τῆς.

— Ἐχεις ἀνάγκη ἀναπαύσεως, μακρῶς ἀναπαύσεως, Ἰωάννη μου, ἐψέλλισε.

— Ναί, μήτηρ, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος, διαστέλλων τὰ κάτωχρα χεῖλη εἰς θλιβερὸν μειδίημα· καὶ λαβὼν τὴν χεῖρά τῆς, ἐστήριξεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, λέγων :

— Ἰδοῦ! ἐκεῖ . . . ἐκεῖ καὶ μόνον πάσχω· πάσχω διηνεκεῖς ἀναπάλσεις, ἀποπνιγμούς. Ἄ, ὄχι! δὲν εἶμαι μόνον κατ' ἐπιράνειαν ἐγὼ ἰατρός· οἱ πλείοτεροι τῶν συναδέλφων μου δὲν παρατηροῦσι τὰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, οὐδὲ καταμετροῦσιν ἐπὶ τῆς πλάστιγγος τὴν σπουδαιότητα τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῆς

ιδίως αὐτῶν φύσεως· ἀλλ' ὡς πρὸς ἐμέ, τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι τὸ μυστήριον τῆς ἰσχύος μου, ἡ, κάλλιον εἰπεῖν, τῆς ὑπεροχῆς μου· τί μοὶ δίδει τὴν λεπτότητα τοῦ πρακτηρητικοῦ, τὸ ἀκλίθεστον διαγνωστικόν μου; ἔκτακτὸς τις πυρετώδης καὶ ἀσθενικὴ νευροπάθειά δι' ἧς ἀναγινώσκω ἐν τῷ πλησίον ὑπὸ τὴν φλόγα τῶν ἰδίων μου συγκινήσεων· ἀλλ' ἡ φωτίζουσα λαμπρὴ καίεται ἀφ' ἑαυτῆς· διότι ἐπὶ ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ θυσίᾳ ἐπιδαψιλεύω τὸ φέγγος καὶ τὸ θάλπος μου! τί νὰ σοὶ εἴπω ἐπὶ τέλους; ἕκαστος βλίνει κατὰ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν αὐτοῦ.

Δὲν εἶναι ἰατρός κατ' ἐμέ, ὄχι δὲν εἶναι ἰατρός, ἐκεῖνος ὅστις μένει ἀπαθής, ἐκεῖνος ὅστις πρὸς οὐδὲν λογιζέται τοὺς ψυχικοὺς πόνους τῶν ἀνατεθέντων εἰς τὴν εὐσεβῆ αὐτοῦ φροντίδα· βλέπεις, μήτηρ, ἀνάγκη νὰ ἦναι τις ποιητῆς ἐν μέρει ἵνα ἀποτελέσῃ ἕξοχον ἰατρὸν· διότι ἄνευ τῆς ἐνδομύχου ἱερᾶς φλογὸς εἰς τί δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ ἐπιστήμη; εἰς τὸ νὰ ἐξασκήσῃ μόνον, τὸ πολὺ, τὴν ἰσχυρὰν μνήμην ὁποιοῦδήποτε κοινῷ ἀνθρώπου· ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· διότι καὶ ἐνταῦθα ὡς πανταχοῦ ὑφίσταται ἡ ἰδέα τῆς ἀνωθεν κλήσεως· ἐμελέτησας, ἀνέλυσας, ἀπέκτησας αὐθεντεῖαν, ἔχει καλῶς· κατέχεις τὴν ὀνοματοθεσίαν ἐξικρέτως, ἡ κεφαλὴ σου εἶναι κατὰ λόγον ἐν τῷ ὁποίῳ, τὰ πάντα ἀκριβῶς καὶ κατὰ τῆξιν ἐγγράφονται· ἀλλὰ μήπως ἄρα χάριν τῶν μηχανικῶν ἐνεργειῶν τοῦ πνεύματος προικιζόμεθα διὰ τοῦ διπλώματος τούτου; μήτοι ἐν μόνον οἰονδήποτε ἐγγειριδίον ὑγιεινῆς ἢ θεραπευτικῆς κοινῆς καὶ συνήθους δὲν ἐπαρκεῖ ὅπως καταστήσῃ ἰκανὴν καὶ τὴν ἀκαθιστάτην τῶν γυναικῶν ἵνα καταπολεμήσῃ τὴν συνάγκην ἢ καὶ τὴν ὀστρακικὴν ἀκόμη; τοῦτο εἶναι τόσῳ μᾶλλον ἀληθές, καθ' ὅσον ἡ γυνὴ καταδεικνύται ἐπιδειξιωτέρα ἡμῶν κατὰ τὴν λεπτοτάτην τῶν χειρουργικῶν ἐργασιῶν, τὴν μαίευσιν.

Εἶχεν ἐγερθῆ ἀνεπισκλήτως ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ μεθ' οὗ ὤμιλει, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠκτινοβόλουν ἐξ ἐνδομύχου πυρός.

— Οὐχί, οὐχί! δὲν ὑπεδύθημεν μόνον χάριν τῶν ἀπλῶν τούτων ἐνεργειῶν τὸν ἱερὸν τοῦ ἰατροῦ χαρακτῆρα· ἡ φύσις, μᾶλλον εἴρων ἢ οἱ ἄνθρωποι, καὶ σφοδρῶς τῶν σοφῶν ἰδίᾳ, ἐπιβέλλει ἡμῖν οὐχὶ σπανίως ταπεινώσιν τινα εὐκαταίαν, εἰρωνεῖαν εὐεργετικὴν· ποσάκις δὲν εἶδον ἐν τῇ ἐξοχῇ χωρικοὺς θεραπευομένους διὰ χόρτων μόνων, ποσάκις δὲν εἶδον γελοῖους γόητας θεραπεύοντας τοὺς ἀσθενεῖς πρὸς πείσμα τοῦ νόλου, ὅστις ἀπαγορεύει κύτοις τὸ ἰατρεῖον, πρὸς χλευασμὸν τῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες καθεδίκασαν ἐκεῖνους εἰς θάνατον! καὶ ἐκ τῶν μαθημάτων τούτων, ἐκ τῶν ταπεινώσεων τούτων ἐπωφελέθη ἐγώ. Δι' ὑπερτάτης τινὸς ἀντανακλάσεως τῶν συμπαθειῶν μαντεύω ποῦ ὁ πόνος ἐδρεύει, θεῖα δὲ ἐπινεύσει δύναμαι νὰ συμμετέχω κατὰ βῆθος τῶν δεινῶν καὶ τῶν βασάνων τοῦ πάσχοντος. Ἄ! ἡ ἰατρικὴ δὲν εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῶν σιδηρῶν ψυχῶν, αἰτινες

οὐδὲν ἄλλο ἢ μνήμην οἶονεὶ τετυπωμένην ἔχουσιν, αἵτινες γινώσκουσι τὰ πάντα ἄλλ' οὐδὲν ἰώνται· εἶναι ἢ κατ' ἔμπνευσιν ἀποκάλυψις τῶν μυστηρίων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως διὰ τῆς διεισδυτικῆς ὀξυδερκείας τοῦ βλέμματος τῆς ψυχῆς, εἶναι ἢ εὐσέβεια ἢ ἐνθέρμως δεομένη τοῦ Θεοῦ, ὅπως μὴ ποτε διαψεύσῃ τὴν ὑπερτάτην Αὐτοῦ δικαιοσύνην καὶ ἀγαθότητα!

— Ἀλλὰ σύ, ἀλλὰ σύ, τέκνον μου! . . . ἀνέκραξεν ἡ μήτηρ περιπτυσσομένη αὐτὸν μετὰ συγκινήσεως.

— Ἐγώ; ὦ! ἐγώ. . . . ἦ σοὶ τὸ εἶπω, μήτηρ, ἐκ τίνος πᾶσχω· οὐδεὶς ἄνθρωπος γνωρίζει κάλλιον ἐμοῦ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πάθησιν. Ἄν κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην ὁ ἰατρός Βεράκ ἦτον ἐδῶ, ἦ μὲ παρατήρει ἀνησυχῶς διὰ μέσου τῶν διόπτρων αὐτοῦ, καὶ ἦ εἶπεν ὅτι παραφρονῶ· ὦ, τὸν δυστυχῆ! . . . ἰδοὺ πᾶν ὅτι ἔχω· ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἡ θλιψίς ἀποτίθεται, βαρύνει, αἰμάσσει ἐν τῇ καρδίᾳ μου· ἔχω ἀνεύρυσμα ἠθικόν, ὅπερ δύναται νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον ὡς καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη αὐτοῦ, καὶ ὅπερ θεραπεύεται μόνον διὰ διαφυγῆς τινος ἀπὸ τῆς σημερινῆς καταστάσεως, δι' ἐκφαιδρώσεως τινος αἰφνιδίας· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ φαιδρῶ τὴν καρδίαν μου, καὶ πνίγομαι βαθμιαίως· εἶναι ἀπλοῦστατον, βλέπεις καὶ σὺ ἡ ἰδία, ὅτι ἡ κατὰστασις αὕτη δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ, ἀλλ' οὐχ ἦττον δύναται ἐπίσης καὶ νὰ λήξῃ τάχιστα, ἀγαπητὴ μήτηρ, καὶ φοβοῦμαι μήπως ἐπ' ἐμοῦ ἡ λήξις εἶναι λίαν προσεχῆς· συγγνώμην, διότι σοὶ τὸ λέγω, ἀλλ' ὑπέλω βεβαίως νὰ σὲ προδιαθέσω. Ἐάν δὲν συμβῇ θαυμά τι, τὸ ὅποιον βεβαίως δὲν προσδοκῶ, — καὶ τὸ ὅποιον, ἀλλοίμονον! . . . ὄχι πρὸ πολλοῦ ἐνόμισα ὅτι βλέπω ἐπιτελούμενον, — θ' ἀποθάνω ἐξαίφνης, καταπίπτων ὑπὸ μίαν καὶ μόνην ἀνέμου πνοήν! . . .

Ἄλλ' ἡ χήρα ἐθρήνει ὀλοζύουσα ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ καὶ ὁ υἱὸς μεταμελούμενος, ἠθέλησε νὰ τὴν καθησυχάσῃ.

— ὦ, ὄχι, ὄχι, μήτηρ! ἔπραξα κικῶς, σ' ἐφύθησα, σοὶ προϋξένησα λύπην! . . . ἀλλὰ πιθανώτατα ἀπατώμαι . . . μὴ τρομάξεις! ὄχι δὲν θ' ἀποθάνω.

XII.

Μόλις μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ὁ Ἰωάννης ἀπερπάσει ν' ἀποδώσῃ ἐπίσκεψιν εἰς τὴν οἰκεγένειαν Βέρλεϋ.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς εἰσόδου παρετήρησεν ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν ὑπηρετῶν, οἵτινες ἐγνωρίζον αὐτὸν ἄριστα, συμπάθειαν ἄμα καὶ ἐκπληξιν.

— Τόσφ λοιπὸν ἤλλαξά ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν; εἶπε πρὸς τὴν μητέρα.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, διείδεν ἐντὸς εὐμεγέθους κατόπτρου, περιπλασιουμένου ὑπὸ φατώματος, ὅτι οἱ κοῖλοι αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ καὶ οἱ λεπυνθέντες τῆς μορφῆς χαρακτῆρες ἀνήγγελλον τὸν ἐκμηδενισμόν ὃν ἡ νόσος ἐξήσκησεν ἐπ' αὐτοῦ· ὠρθοῦτα οὐχ ἦττον εὐθύς, καὶ ἐτῆρει τὴν κεφαλὴν ἄ-

καμπτον. Ἀλλὰ καὶ ἡ κ. Δαήλ, διυδοῦσα ταῦτα πάντα συγχρόνως, παρετήρησεν ὅτι ἡ ἀσθενικὴ αὕτη ὠχρότης τοῦ νεαροῦ ἀνδρὸς ἐπέτεινε ἐπὶ μᾶλλον τὸ ἐκ φύσεως διακεκριμένον ἦθος τῆς μορφῆς αὐτοῦ.

Ἡ κ. Βέρλεϋ, πάντοτε χαρίεσσα καὶ ἀφελής, ὑπεδέξατο αὐτοὺς μετὰ προθύμου σπουδῆς.

— ὦ! πόσον χαίρω διότι σᾶς βλέπω! ἀνέκραξεν· εἰσθε καλλίτερον κ. Ἰωάννη, σᾶς βλέπω ἀρκετὰ ζωηρόν· φαίνεται ὅτι ἦτον ἀπλῆ κρίσις ἡ ἀσθενεία σας. Ἄ! ἀλλὰ εἰξεύρετε πόσον μᾶς ἐφοβήσατε;

Ἐφληνῆφσεν οὕτως ἐπὶ μακρόν, θίγουσα πᾶν οἶον· δῆποτε θέμα συνδιαλέξεως, περιπίπταμένη ἐπὶ πάντων ὡς χρυσαλὶς κατὰ τὰς ροπὰς τῆς φαντασίας αὐτῆς, καὶ λαλοῦσα περὶ τοῦ ραγδαίου ὄμβρου τῆς χθῆς, καὶ τῆς αἰθριολαμποῦς εὐδίας τῆς σήμερον.

— Γνωρίζετε; προσέθηκεν, ὁ Ρογήρος μας, ὁ Ρογήρος σας μᾶλλον, διότι σεῖς τὸν ἐσώσατε, ἐπωφελήθη τὴν ὥραιαν ἡμέραν διὰ νὰ κίμῃ ἕνα περίπατον.

Καὶ ἀπευθυνομένη πᾶραυτα πρὸς τὴν κ. Δαήλ, τῇ εἶπεν:

— Ἐγὼ καὶ νὰ σᾶς εἶπω ἰδιαιτέρως, ὅπως ἰδιαιτέρως.

Ὁ Ἰωάννης εἶδε τὰς δύο γυναῖκας μειδιῶσας ἐν κρυφῇ συνεννοήσει:

— Κύριε, τῷ εἶπεν ἡ κ. Βέρλεϋ, ἐπιθυμῶ νὰ ὀμιλήσω πρὸς μόνην τὴν μητέρα σας, μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ τὴν παραλάβω κατ' ἰδίαν;

Ἐκεῖνος κατένευσε φιλίως, αἱ δὲ δύο γυναῖκες κατέλιπον αὐτὸν μόνον ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ.

Τότε ὁ νεαρὸς ἀνὴρ, καθίσας ἐπὶ ἀνακλινητῆρος, περιέπεσεν εἰς χαῦνον ρεμβασμόν, διϋπνωτικίζομενος ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἀδρανεῖας ἣν συνεπάγεται πᾶς μέγας φυσικὸς κλονισμός.

Τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἐπλανᾶτο τυχαίως ἐπὶ τοῦ ξενικοῦ διακόσμου τοῦ δώματος ἐκείνου, ἐπὶ τῶν ἐξ εὐόσμου ξύλου ἐδρῶν, ἐπὶ τῶν ἐκ τεκταίνης καὶ ἀνακαρδίου ἀνθοδοχείων, ἄτινα ἐπλήρου ἢ ἀλόη, ἢ ἡ στιλπνόφυλλος βεγονία. ἢ οἱ νάνοι φοίνικες, ὧν τὸ τεχνητὸν φύλλωμα ἀνειλίσσεται ριπιδοειδῶς. Καὶ ἐκ συμπύκνωσης τῆς εἰκόνας ταύτης ἀνεδίδετό τι ὡσεὶ ἀτμός, ὡσεὶ νέφος, ὅπερ, περιλοῦον τὸ μέτωπόν του, διευκλίετο βραδέως ἐντὸς τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· ὑφίστατο σιγηλῶς τὸν βραδὺν καὶ βαθμιαῖον τοῦτον ὑπνωτισμόν, ἡ δὲ ἀπνηδοκχεῖα ψυχῆ, καταλείπουσα ἐπὶ στιγμήν τὸ ἐξησθημένον σῶμα, περιεπλανᾶτο κύκλω μέχρι καὶ τῶν ἀπωτάτων ἐτι γωνιῶν, ἃς ἡ διάθεσις ὅλων ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων, πού μὲν μεμονωμένων, πού δὲ συμπεφυρμένων κατὰ τύχην, οἶονεὶ ἐπὶ σκοπῷ ἀπετέλεσεν.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

(Ἀκολουθεῖ).

Ὁ ἐπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Πέτραν Τυπολιτογραφεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ